

Швейцарсько-український проект •
Підтримка децентралізації в Україні

DESPRO

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

Тетяна Станкус

Юлія Крот

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

Харків-2017

УДК 336.22
ББК 65.261.4
С77

Уміщені у виданні інформація та матеріали є вільними для копіювання, перевидання й розповсюдження по всій території України всіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й поширенні є обов'язкове посилання на авторів і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

Висловлені в цій роботі погляди належать авторам і можуть не відображати офіційну позицію Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO.

Станкус Т.

С77 Місцеві податки і збори / Т. Станкус, Ю. Крот. — Х. : Фактор, 2017. — 80 с.
ISBN 978-966-180-714-2

У посібнику доступною мовою висвітлено основні засади встановлення та справляння місцевих податків і зборів. В окремій частині видання для зручності користувачів наведено приклади Положень про податки і збори.

Цей посібник орієнтований на голів, старост та економістів органів місцевого самоврядування, у тому числі новостворених об'єднаних територіальних громад.

УДК 336.22
ББК 65.261.4

Практичний посібник

Тетяна Станкус
Юлія Крот

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

Дизайн обкладинки	Ю. Гладченко
Коректори	М. Брусенцова-Журенко, О. Дуднік, Л. Півкач, О. Тютюнник, Т. Шило
Набір	К. В'юнник
Комп'ютерна верстка	Є. Буданцев

Підписано до друку 05.04.2017. Формат 60x84^{1/8}. Ум. друк. арк. 9,3. Друк офсетний. Наклад 1000 экз. Зам. № 05/04.

Видавничий будинок «Фактор», вул. Сумська, 106а, м. Харків, 61002. Тел. (057) 76-500-76.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.09.2001 р., серія ДК № 597.

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом у друкарні «Діса Плюс», Салтівське шосе, 154, м. Харків, 61029. Тел. (057) 768-03-15.

ISBN 978-966-180-714-2

© DESPRO, 2017
© ТОВ «Видавничий будинок «Фактор», 2017

ЗМІСТ

Слово до читача	4
Вступ	5
1. Основні засади справляння місцевих податків і зборів.....	6
2. Єдиний податок	10
3. Податок на нерухоме майно.....	22
4. Транспортний податок.....	27
5. Плата за землю	30
5.1. Земельний податок.....	31
5.2. Оренда землі	37
6. Збір за місця для паркування транспортних засобів.....	38
7. Туристичний збір.....	41
Використані документи	44
Приклади складання Положень про податки і збори.....	46

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

В Україні активно впроваджуються реформи, кінцевою метою яких є децентралізація. Ці процеси крок за кроком забезпечують основу для рівномірного розвитку територій та зрештою успішної країни. Це база, без якої країна далі не зможе рухатися.

Один з найважливіших викликів сьогодення — формування спроможних громад та ефективного самоврядування. Органи місцевого самоврядування мають надавати весь комплекс необхідних послуг. На сьогодні об'єднані територіальні громади — в авангарді змін. Першопрохідці, які вже об'єдналися, встигли відчутти нові умови існування та перші наслідки реформи. Їм доводиться працювати вперше в новому адміністративному та фінансовому контексті. Потрібно налагоджувати управління громадами, оптимізувати надання послуг, передачу ресурсів, проводити просвітницьку роботу з населенням. Громади, які першими об'єдналися, мають показати приклад іншим громадам і спонукати їх до об'єднання.

Не можемо лишити цих ініціативних людей сам на сам з їхніми проблемами. Наша мета — підтримати тих, чиїми руками твориться успішна й заможна громада, а з нею і країна. Завдання цієї серії навчальних матеріалів — дати відповіді на запитання, що постають перед новоствореними громадами. Над серією працює група провідних експертів, які займаються адаптацією існуючого законодавства до змін, що відбулися, напрацюванням всіх документів, необхідних для роботи об'єднаних громад...

Проект DESPRO дуже сподівається, що ці публікації стануть незамінними помічниками у часи динамічних та довгоочікуваних перетворень.

*Оксана Гарнець,
керівник Швейцарсько-українського проекту
«Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO*

ВСТУП

Питання місцевого оподаткування є важливим інструментом функціонування та розвитку місцевого самоврядування. Адже успішне виконання функцій та завдань, покладених на органи місцевого самоврядування (далі — ОМС), неможливе без належного фінансового забезпечення.

Основним джерелом надходжень місцевих бюджетів мають стати власні доходи, у тому числі місцеві податки і збори. Тому підвищення ролі саме місцевих податків та зборів і збільшення їх частки у складі доходів є головним напрямком зміцнення місцевих бюджетів та розширення фінансової автономії відповідних територій.

З огляду на це, ОМС мають забезпечити підвищення ефективності бюджетно-податкового планування та сприяти виявленню резервів зростання податкового потенціалу. Реалізація цих завдань можлива насамперед через обґрунтоване і зважене встановлення місцевих податків і зборів на території відповідної територіальної громади.

Система місцевого оподаткування повинна не лише забезпечувати потреби місцевих бюджетів у надходженні коштів, а й враховувати рівень платоспроможності потенційних платників податків та зборів. Відтак, при встановленні розміру ставок місцевих податків і зборів, а також при запровадженні пільгових умов їх справляння слід одночасно враховувати обидва аспекти у їх нерозривному зв'язку.

Особливістю податкової системи в Україні загалом та систем місцевого оподаткування, зокрема, є її мінливість, що передусім обумовлена нестабільністю податкового законодавства. Тож при встановленні податків та зборів на місцевому рівні органи влади мають враховувати цю специфічну рису і реалізувати принцип максимальної мобільності та гнучкості.

Для допомоги фахівцям ОМС у процесі розроблення ними рішень щодо встановлення місцевих податків і зборів було створено цей посібник. Він стане у нагоді не тільки новоутвореним радам об'єднаних територіальних громад, але й тим, котрі функціонують вже протягом тривалого часу. Адже на сторінках цього посібника ви знайдете інформацію про загальні засади встановлення та справляння місцевих податків і зборів з урахуванням всіх найсвіжіших нововведень у сфері податкового законодавства. Саме ця інформація обов'язково має знайти своє відображення в Положеннях про податки і збори, які складають ОМС.

Також для вашої зручності ми підготували і приклади складання Положень про податки та збори.

У ваших руках все для побудови ефективної системи місцевого оподаткування, а значить, і для створення належної фінансової бази економічно-соціального розвитку ваших територіальних громад. Тож не зволікайте!

Розділ І.

Основні засади справляння місцевих податків і зборів

Право встановлювати місцеві податки та збори закріплено *ст. 143 Конституції України* за органами місцевого самоврядування. Так, відповідно до *п. 24 ч. 1 ст. 26 Закону про місцеве самоврядування* ці питання вирішуються виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради.

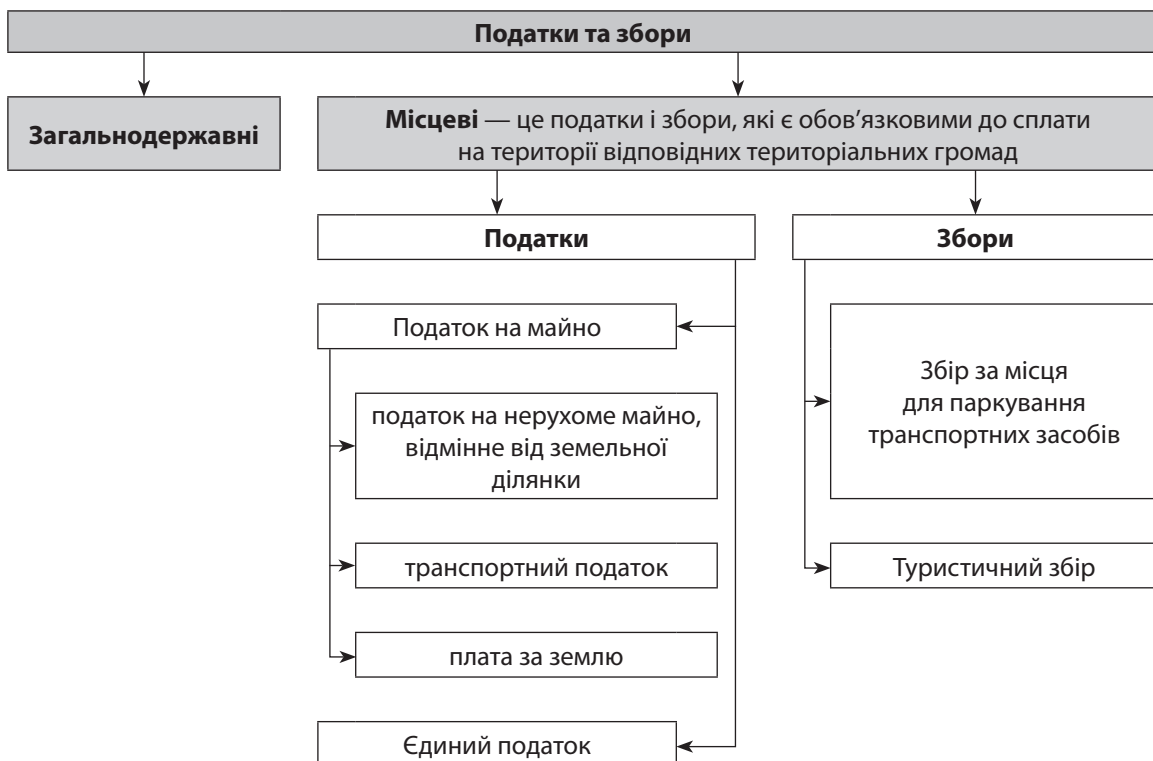
Конкретний перелік податків та зборів, які входять до складу доходів загального фонду бюджетів ОТГ, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, визначені *ст. 64 та 69¹ БКУ*.

Весь спектр відносин, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регламентовано *ПКУ*. Тобто будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим *Кодексом* і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України. Виняток становлять лише закони, які містять положення виключно щодо внесення змін до *ПКУ* та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

Нормами *ПКУ* передбачено поділ податків і зборів на загальнодержавні та місцеві. При цьому до **місцевих** належать податки та збори, які є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад. Вони встановлюються відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених *ПКУ*.

Структура податків і зборів у нашій державі схематично зображена на рисунку нижче:

Рисунок 1

Слід також зауважити, що місцеві ради **обов'язково** установлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю). Тоді як питан-

ня щодо встановлення податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) та встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору вирішують місцеві ради в межах своїх повноважень, визначених ПКУ.

Увага!

Встановлення місцевих податків та зборів, не передбачених ПКУ, **заборонено!**

Таким чином, ОМС повинні у межах своїх повноважень прийняти рішення про встановлення місцевих податків та зборів.

Під час встановлення податків та зборів обов'язково слід визначити **такі елементи**, як:

- платники податку;
- об'єкт оподаткування;
- база оподаткування;
- ставка податку;
- порядок обчислення податку;
- податковий період;
- строк та порядок сплати податку;
- строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

Поруч із цим під час встановлення податку можуть передбачатися податкові пільги та порядок їх застосування.

Увага!

Встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів, ОМС **не мають права!**

Суттєво

ОМС повинні розробити і затвердити положення про **всі податки і збори**, які будуть застосовуватися у відповідному бюджетному періоді на відповідній території. Це стосується і тих податків, порядок справляння яких чітко визначений нормами ПКУ і не може змінюватися ОМС (наприклад, порядок справляння транспортного податку або єдиного податку для платників четвертої групи).

Далі звернемо увагу на окремі нюанси встановлення ставок місцевих податків та зборів у 2017 році.

Так, за загальним правилом ставки місцевих податків та зборів встановлюються місцевими органами влади, які повинні ухвалити і оприлюднити відповідне рішення **до 15 липня року**, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування

встановлених місцевих податків та зборів або змін до них. Це чітко прописано у *п.п. 12.3.4 ст. 12 ПКУ*.

Однак у 2017 році цей пункт **не застосовується**.

Відтак якщо місцеві органи влади ухвалють рішення про зміни в оподаткуванні місцевими податками та зборами, то такі рішення, незважаючи на цей пункт, набудуть чинності безпосередньо у 2017 році, а не у 2018-му, як це мало бути за чинними раніше правилами.

Зауважимо, що законодавець також подбав і про перехідний період. А саме: з 1 січня 2017 року і допоки місцева влада не внесе зміни до діючих положень справляння податків та зборів щодо нових правил оподаткування ставки податку на нерухомість та паркувального збору застосовуються з **коефіцієнтом 0,5**.

Натомість новоутворені об'єднані територіальні громади (створені у грудні 2016 року та ті, що будуть створені у березні 2017 року) мають поквапитися, адже поки не будуть прийняті нові рішення щодо справляння місцевих податків та зборів, такі податки та збори справлятимуться за **мінімальними ставками**.

Офіційно оприлюднене рішення про встановлення місцевих податків та зборів є основним **нормативно-правовим актом** з питань оподаткування місцевими податками та зборами на території відповідної територіальної громади.

Окрім того, **протягом 10 днів** з дня оприлюднення рішення про встановлення місцевих податків та зборів його копію потрібно надіслати до контролюючого органу, в якому перебувають на обліку платники відповідних місцевих податків та зборів.

Далі розглянемо головні особливості справляння кожного з податків та зборів, перелічених вище, які необхідно **обов'язково враховувати при розробленні положень про їх встановлення**.

Розділ II.

Єдиний податок

Насамперед мова піде про один із найбільш важливих і прогресивних місцевих податків — єдиний податок. Адже саме цей податок може як сприяти розвитку малого та середнього бізнесу на території відповідної територіальної громади, так і гальмувати його розвиток. Це обумовлено насамперед головною особливістю єдиного податку, яка полягає в тому, що він заміняє собою відразу кілька податків. Зокрема, його платники звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів, отриманих у результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої — третьої груп (фізичної особи);
- 3) ПДВ з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами;
- 4) земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої — третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;
- 5) рентної плати за спеціальне використання води платниками єдиного податку четвертої групи.

Очевидно, що такий підхід спрямований на зменшення податкового навантаження на представників малого та середнього бізнесу. Проте встановлення максимальних розмірів ставок цього податку може стати непідйомним тягарем для дрібних підприємців. Тому вкрай важливо встановлювати доцільні та обґрунтовані ставки єдиного податку з урахуванням рівня платоспроможності суб'єктів господарювання та відповідно до потреб місцевого бюджету.

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку визначено нормами *гл. 1 розд. XIV ПКУ*.

Ключовим поняттям, нерозривно пов'язаним із застосуванням єдиного податку, є поняття **спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності**. Під цим терміном слід розуміти особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих із них на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених *ПКУ*, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Юридична особа чи фізична особа — підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо вона відповідає вимогам та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному *ПКУ*.

Порядок справляння єдиного податку

Платники єдиного податку поділяються на такі групи:

- 1) **перша група** — фізичні особи — підприємці, які **не використовують** працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню. Обсяг доходу їхнього протягом календарного року **не перевищує 300000 грн.**;
- 2) **друга група** — фізичні особи — підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року:

— вони **не використовують** працю найманих осіб або їх кількість **не перевищує 10 осіб***;

— обсяг їхнього доходу **не перевищує 1500000 грн.**

Однак такі вимоги не поширюються на фізичних осіб — підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи — підприємці належать виключно до третьої групи платників єдиного податку;

3) **третья група** — фізичні особи — підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, **не обмежена** та юридичні особи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу **не перевищує 5000000 грн.;**

4) **четверта група** — це сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік становить **75 % і більше**. При цьому новоутворені сільгоспвиробники можуть бути платниками єдиного податку тільки з наступного року за умови, що частка доходу від реалізації сільськогосподарської продукції за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %. Ця вимога справедлива і для товаровиробників, утворених шляхом поділу або виділення.

Що стосується виробників сільськогосподарської продукції, утворених шляхом злиття, приєднання або перетворення, то вони можуть бути платниками єдиного податку безпосередньо у рік їх утворення (перетворення). Головне, щоб в них частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній звітний рік становила 75 % і більше.

Водночас законодавством передбачено ряд обмежень щодо застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Зокрема, **не можуть бути платниками єдиного податку першої — третьої груп (п. 291.5 ПКУ):**

суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи — підприємці), які здійснюють:

— діяльність з організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);

— обмін іноземної валюти;

— виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 л та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);

— видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);

— видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

— діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними *Законом про страхування*, сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами;

— діяльність з управління підприємствами;

---

* При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку — фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку, а також працівники, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

— діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

— діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

— діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

фізичні особи — підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;

фізичні особи — підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 га, житлові приміщення та/або їх частини загальною площею понад 100 м² та нежитлові приміщення (споруди, будівлі) — понад 300 м²;

страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток юридичних осіб — неплатників єдиного податку становить 25 % і більше;

фізичні та юридичні особи — нерезиденти;

платники податків, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи:

— суб'єкти господарювання, у яких понад 50 % доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

— суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 — 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, а також крім електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії (за умови, що дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 % загального доходу такого суб'єкта господарювання);

— суб'єкт господарювання, який станом на 1 січня базового (звітного) року має податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Суттєво, що платники єдиного податку першої — третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) **виключно в грошовій формі** (готівковій та/або безготівковій).

Далі мова піде про порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої — третьої груп. Так, підставою для надання суб'єкту господарювання права зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування є обсяг його доходу.

Доходом платників першої — третьої груп єдиного податку є:

1) **для фізичної особи — підприємця** — дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду у грошовій формі (готівковій та/або безготівковій), а також у матеріальній або нематеріальній формі. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною

особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності;

2) **для юридичної особи** — будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій), а також матеріальній або нематеріальній формі.

Також до суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг). Причому під безоплатно отриманими слід розуміти товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення. Водночас до безоплатно отриманих товарів належать ті з них, котрі платник єдиного податку отримав на відповідальне зберігання і використав у власних цілях.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи, який є платником ПДВ, також включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Якщо платник єдиного податку отримав дохід у іноземній валюті, тоді його слід перераховувати у національну валюту за офіційним курсом НБУ на дату отримання такого доходу.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів у грошовій (готівковій або безготівковій) формі або дата підписання платником акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг). Для платника єдиного податку третьої групи, який є платником ПДВ, датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності. Якщо платник третьої групи (юридична особа) здійснює постачання товарів (виконання робіт, надання послуг) на умовах попередньої оплати, тоді датою отримання доходу вважається дата відвантаження таких товарів (виконання робіт, надання послуг). Натомість у разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням автоматів чи іншого подібного обладнання, датою отримання доходу буде дата вилучення грошової виручки з таких апаратів.

Не є доходом суми податків та зборів, утримані (нараховані) платником єдиного податку під час здійснення ним функцій податкового агента, а також суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі — ЄСВ), нараховані платником єдиного податку відповідно до закону.

Окрім того, до складу доходу платників єдиного податку **не включаються** (п. 292.11 ПКУ):

- 1) суми ПДВ;
- 2) суми коштів, отриманих за внутрішніми розрахунками між структурними підрозділами платника єдиного податку;
- 3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, та суми кредитів;
- 4) суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, у тому числі в межах державних або місцевих програм;
- 5) суми коштів (аванс, передоплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг);
- 6) суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, вартість яких була включена до доходу юридичної особи при обчисленні податку на прибуток підприємств або загального оподаткованого доходу фізичної особи — підприємця;
- 7) суми ПДВ, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів;

8) суми коштів та вартість майна, внесені засновниками або учасниками платника єдиного податку до статутного капіталу такого платника;

9) суми коштів у частині надмірно сплачених податків і зборів та суми ЄСВ, що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів;

10) дивіденди, отримані платником єдиного податку — юридичною особою від інших платників податків.

Право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови **неперевищення** протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників. При цьому дохід визначається на підставі даних обліку.

Отже, фактично **об'єктом оподаткування** для платників третьої групи є доходи, отримані ними від провадження підприємницької діяльності. Одночасно дохід є і **базою оподаткування** для платників третьої групи.

Що стосується платників єдиного податку четвертої групи, то **об'єктом оподаткування** для них є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарських товаровиробників або надана їм у користування, у тому числі на умовах оренди.

Базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка (далі — НГО) 1 га сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року. Поряд із цим для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) як база оподаткування застосовується НГО 1 га ріллі у відповідному регіоні, з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року.

Підставою для нарахування єдиного податку платникам четвертої групи є дані державного земельного кадастру та/або дані з державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Особливу увагу потрібно приділити встановленню ставок єдиного податку. І для платників першої — другої груп ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, а для платників третьої групи — у відсотках до їхнього доходу (відсоткові ставки).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються місцевими радами залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць. Однак з 2017 року податкове навантаження на платників єдиного податку зміниться, зокрема:

1) для першої групи платників фіксована ставка єдиного податку встановлюється в межах **до 10 %, але від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб** (далі — ПМ). І станом на 1 січня 2017 року — це 1600 грн. Відтак платник цієї групи повинен буде сплачувати податок у межах 160 грн.;

2) для другої групи платників, як і раніше, ставка єдиного податку — **до 20 % розміру мінімальної заробітної плати** (далі — МЗП). Проте на 1 січня 2017 року встановлено МЗП у розмірі 3200 грн., тобто щомісячний платіж для платників цієї групи становитиме максимум 640 грн.

Також можливе застосування **максимального розміру** ставки єдиного податку для платників першої і другої груп у таких випадках:

- здійснення ними одночасно кількох видів господарської діяльності;
- здійснення ними господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради.

Наприклад, фізична особа — підприємець здійснює надання побутових послуг населенню з ремонту годинників. Обсяг доходу підприємця за попередній звітний рік не перевищує 300 тис. грн., тобто він належить до першої групи платників єдиного податку. Органом місцевої влади встановлено ставку єдиного податку для підприємців, які займаються таким видом діяльності, скажімо, у розмірі 5 % від ПМ. Таким чином, такий підприємець має щомісяця сплачувати до місцевого бюджету єдиний податок у сумі 80 грн. Якщо ж такий підприємець вирішить, окрім ремонту годинників, здійснювати і їх продаж, тоді до нього буде застосовуватися максимальний розмір ставки, визначений *ПКУ* для платників першої групи, — 10 % ПМ (щомісячний платіж становитиме 160 грн.).

Відсоткова ж ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у відсотках до їх доходу, а саме:

- 1) **3 %** — у разі сплати ПДВ згідно з *ПКУ*;
- 2) **5 %** — у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Для фізичних осіб — підприємців, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, ставка єдиного податку встановлюється **у розмірі 5 % їхнього доходу**.

Поряд із цим для платників єдиного податку першої — третьої груп (фізичні особи — підприємці) ставка єдиного податку може встановлюватися і **у розмірі 15 %**. А саме:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного як граничний для платника відповідної групи;
- 2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;
- 3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі;
- 4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;
- 5) до доходу, отриманого платниками першої або другої групи від провадження діяльності, не передбаченої *ПКУ* для відповідних груп платників.

Окрім того, для платників третьої групи (юридичні особи) встановлюються ставки єдиного податку **у подвійному розмірі**:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного як гранично допустимий для платників третьої групи;
- 2) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж у грошовій формі;
- 3) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

Слід пам'ятати: підвищені ставки єдиного податку (15 % для платників першої — третьої груп фізичних осіб — підприємців та подвійний розмір — для юридичних осіб платників третьої групи) застосовуються **до суми перевищення** обсягу доходу, визначеного як граничний для платника відповідної групи. При цьому платники, які допустили перевищення граничного розміру доходу, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування ставок, передбачених для платників наступної групи. Це оз-

начає, що платники першої групи далі будуть застосовувати ставки, встановлені для платників другої групи, а платники другої групи — ставки, встановлені для платників третьої групи. Водночас у такій ситуації платники єдиного податку першої та другої груп **мають право**, а платники третьої групи — **зобов'язані** відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування. У такому разі платники єдиного податку повинні перейти на сплату інших податків та зборів, передбачених ПКУ. Заява подається **не пізніше 20 числа** місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу.

Для платників єдиного податку четвертої групи розмір **ставок податку з 1 га** сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель та їх розташування. З 2017 року їх розмір також змінився і на сьогодні становить (у відсотках бази оподаткування):

Категорія (тип) земель	Ставка податку з 1 га, %		
	На загальних підставах	Для угідь, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях*	Для угідь у власності товаровиробників продукції рослинництва закритого ґрунту (спеціалізуються на виробництві та переробці)**
Рілля, пасовища, сіножаті	0,95	0,57	6,33
Багаторічні насадження	0,57	0,19	—
Землі водного фонду	2,43	—	—

* Перелік гірських зон та поліських територій наведено у постанові № 2068, а також у постанові № 647.
 ** Про спеціалізацію товаровиробника на виробництві певного виду продукції можна говорити, якщо частка доходу від реалізації такої продукції перевищує дві третини (66 %) від загального обсягу його доходу від реалізації всієї (сільськогосподарської) продукції.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є **календарний рік**. Натомість для платників єдиного податку третьої групи податковий (звітний) період дорівнює **календарному кварталу**.

Податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового (звітного) періоду. Тобто податковий (звітний) період обчислюється з 1 січня і до 31 грудня відповідного року. При цьому для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших податків і зборів, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за наступним кварталом, у якому особу зареєстровано платником єдиного податку. Кінець податкового звітного періоду в такому випадку припадає на останній календарний день останнього місяця такого періоду. А для новоутворених сільськогосподарських товаровиробників податковий (звітний) рік — це період з дня державної реєстрації до 31 грудня того ж року.

Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску **не пізніше 20 числа** (включно) поточного місяця. Крім того, такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку першої і другої груп здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

Платники єдиного податку третьої групи сплачують єдиний податок **протягом 10 календарних днів** після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Сплата єдиного податку платниками першої — третьої груп здійснюється за місцем податкової адреси.

Варто зауважити, що платники першої та другої груп, які не використовують працю найманих осіб, **звільняються від сплати** єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік **на час відпустки**, а також **за період хвороби**, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники єдиного податку четвертої групи самостійно обчислюють суму податку щороку **станом на 1 січня**. Такі платники повинні **не пізніше 20 лютого поточного року** подати відповідному контролюючому органу податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою у порядку, передбаченому *ст. 46 ПКУ*.

Сплату податку платники четвертої групи мають проводити щоквартально **протягом 30 календарних днів**, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, у таких розмірах:

- у I кварталі — 10 %;
- у II кварталі — 10 %;
- у III кварталі — 50 %;
- у IV кварталі — 30 %.

Платники четвертої групи також зобов'язані у разі зміни площі сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду протягом податкового (звітного) періоду у зв'язку з набуттям (втратою) на неї права власності або користування:

по-перше, уточнити суму податкових зобов'язань з податку на період починаючи з дати набуття (втрати) такого права до останнього дня податкового (звітного) року;

по-друге, подати **протягом 20 календарних днів** наступного звітного місяця контролюючим органам за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки декларацію з уточненою інформацією про площу земельної ділянки, а також відомості про наявність земельних ділянок та їх нормативну грошову оцінку.

Платники четвертої групи перераховують суму єдиного податку в установлений строк на відповідний рахунок місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки.

Згрупуємо основні засади справляння єдиного податку у таблиці:

Елемент податку	Характеристика			
	перша група	друга група	третья група	четверта група
1	2	3	4	5
Платники	Фізичні особи — підприємці. Не використовують працю найманих осіб. Обсяг доходу не перевищує 300 тис. грн.	Фізичні особи — підприємці. Кількість найманих осіб не перевищує 10. Обсяг доходу не перевищує 1 млн 500 тис. грн.	Фізичні особи — підприємці та юридичні особи. Кількість найманих осіб не обмежена. Обсяг доходу не перевищує 5 млн грн.	Сільськогосподарські товаровиробники. Частка доходу від реалізації сільськогосподарської продукції — 75 % і більше
База оподаткування	—	—	Дохід, отриманий платником	Площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду

1	2	3	4	5
Об'єкт оподаткування	—	—	Сума доходу платника	НГО 1 га сільськогосподарських угідь, з урахуванням коефіцієнта індексації станом на 1 січня базового (звітного) року
Ставки податку*	До 10 % ПМ	До 20 % МЗП	3 % від доходу для платників ПДВ; 5 % від доходу для неплатників ПДВ	Рілля, пасовища, сіножаті — 0,95 % НГО ; багаторічні насадження — 0,57 % НГО ; землі водного фонду — 2,43 % НГО (1 га ріллі); землі, які використовуються в умовах закритого ґрунту, — 6,33 % НГО (1 га ріллі)
Податковий період	Календарний рік	Календарний рік	Календарний квартал	Календарний рік
* Указані розміри ставок єдиного податку, які застосовуються на загальних підставах.				

Порядок ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку

Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи — підприємці), які не є платниками ПДВ, ведуть **Книгу обліку доходів**. У такій книзі платники єдиного податку відображають отримані доходи за підсумками кожного робочого дня.

Форма книги обліку доходів, порядок її ведення затверджені *наказом № 579*.

Натомість платники третьої групи (фізичні особи — підприємці), які є платниками ПДВ, ведуть облік доходів та витрат у **Книзі обліку доходів і витрат**. Форму і порядок ведення останньої також затверджено *наказом № 579*.

У випадку обрання способу ведення Книги у паперовому вигляді платники подають до контролюючого органу за місцем обліку її примірник для реєстрації.

Що ж стосується платників третьої групи — юридичних осіб, то вони використовують дані спрощеного бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат.

Платники першої та другої груп подають декларацію **протягом 60 календарних днів**, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року. В декларації такі платники відображають обсяг отриманого доходу та щомісячні авансові внески.

У свою чергу, платники третьої групи подають податкову декларацію платника єдиного податку **протягом 40 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Платники єдиного податку звітують перед контролюючими органами за місцем їх податкової адреси (за місцем реєстрації як фізичної особи — підприємця або юридичної особи).

І кілька слів про застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі — РРО), так званих касових апаратів, платниками єдиного податку. Зокрема, відповідно до *п. 296.10 ПКУ РРО не застосовуються* платниками єдиного податку:

- першої групи;
- другої і третьої груп (фізичні особи — підприємці) незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року **не перевищує 1 млн грн**. Проте у разі перевищення цього граничного обсягу доходу застосування РРО для такого платника є **обов'язковим**.

Водночас платники єдиного податку, які здійснюють реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, повинні проводити всі готівкові розрахунки виключно з використанням РРО. Окрім того, фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку, зокрема першої та другої груп, які здійснюють роздрібну торгівлю пивом, також зобов'язані застосовувати належним чином зареєстровані РРО. На цьому наголосила ДФСУ у своєму *листі від 08.09.2015 р. № 19201/6/99-95-42-01-16-01*.

Порядок обрання, переходу на спрощену систему оподаткування та відмови від неї

Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до контролюючого органу заяву.

Форма та порядок подання заяви затверджені *наказом № 1675*.

Заява подається за вибором платника одним із таких способів:

- 1) особисто або уповноваженою на це особою;
- 2) поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- 3) в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством;
- 4) державному реєстратору як додаток до заяви про державну реєстрацію з урахуванням вимогам *Закону про держреєстрацію*.

Для переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання — платник інших податків і зборів має подати заяву до контролюючого органу **не пізніше як за 15 календарних днів** до початку наступного календарного кварталу. Але перехід на спрощену систему оподаткування допускається не частіше ніж один раз протягом календарного року.

Окремо варто сказати про платників четвертої групи. Так, сільськогосподарські товаровиробники для переходу на спрощену систему оподаткування або щорічного підтвердження статусу платника єдиного податку **до 20 лютого** поточного року повинні подати контролюючим органам:

- загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок — за своїм місцезнаходженням;
- звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки — за місцем розташування такої земельної ділянки;
- розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва — за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок;
- відомості (довідку) про наявність земельних ділянок — за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

Безумовно, платники єдиного податку мають повне право самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування. Для цього вони повинні **не пізніше ніж за 10 календарних днів** до початку нового календарного кварталу (року) подати до контролюючого органу заяву.

Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку

Реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку передбачає внесення відповідних записів до Реєстру платників єдиного податку.

У разі відсутності підстав для відмови у реєстрації контролюючий орган зобов'язаний **протягом двох робочих днів** від дати надходження заяви зареєструвати таку особу або надати письмову вмотивовану відмову.

При цьому **підставами відмови** у реєстрації є виключно:

- 1) невідповідність суб'єкта вимогам, установленим *ст. 291 ПКУ*;
- 2) наявність у суб'єкта господарювання, який утворюється у результаті реорганізації (крім перетворення), непогашених податкових зобов'язань чи податкового боргу, що виникли до такої реорганізації;
- 3) недотримання таким суб'єктом вимог щодо обрання або переходу на спрощену систему оподаткування.

До Реєстру платників єдиного податку вносяться такі відомості про платника, як:

— його найменування згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи — підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відповідну відмітку у паспорті);

- податкова адреса;
- місце провадження господарської діяльності;
- обрані види господарської діяльності (для фізичної особи — підприємця першої та другої груп);
- ставка єдиного податку та група платника податку;
- дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування;
- дата реєстрації;
- види господарської діяльності;
- дата анулювання реєстрації.

Будь-який зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно отримати витяг з Реєстру платників єдиного податку. Строк надання витягу не повинен перевищувати одного робочого дня з дня надходження запиту. Такий витяг чинний до моменту внесення змін до Реєстру.

Реєстрація платником єдиного податку є **безстроковою**. Водночас вона може бути анульована за рішенням контролюючого органу у таких випадках:

- 1) подання платником податку заяви щодо відмови від застосування спрощеної системи оподаткування — в останній день календарного кварталу, в якому подано таку заяву;
- 2) припинення юридичної особи (крім перетворення) або припинення підприємницької діяльності фізичною особою — підприємцем — у день отримання повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення;
- 3) у випадках, які дають право застосовувати спрощену систему оподаткування.

Розділ III.

Податок на нерухоме майно

Загальні вимоги до справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, встановлено *ст. 266 ПКУ*.

Платниками цього податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, розташованих на території відповідної громади.

Має свої особливості визначення платників податку в разі перебування об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб.

Так, якщо об'єкт житлової та/або нежитлової нерухомості перебуває:

а) у спільній частковій власності кількох осіб, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку;

б) у спільній сумісній власності кількох осіб, але не поділений в натурі, платником податку є одна з таких осіб-власників, визначена за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;

в) у спільній сумісній власності кількох осіб і поділений між ними в натурі, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку.

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка.

У свою чергу, до об'єктів житлової нерухомості належать будівлі, віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду (житлові будинки, прибудови до житлових будинків, квартири, котеджі, кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах), а також дачні та садові будинки.

До об'єктів нежитлової нерухомості відносяться будівлі, приміщення, що не віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду (будівлі готельні, будівлі офісні, будівлі торговельні, будівлі для публічних виступів, будівлі промислові та склади, гаражі, господарські (присадибні) будівлі тощо).

Водночас **не є об'єктом оподаткування**:

а) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також створених ними організацій, що повністю утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету і є неприбутковими;

б) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які розташовані в зонах відчуження та обов'язкового відселення і визначені законом, в тому числі їх частки;

в) будівлі дитячих будинків сімейного типу;

г) гуртожитки;

г) житлова нерухомість, не придатна для проживання, в тому числі у зв'язку з аварійним станом, визнана такою згідно з рішенням відповідної місцевої ради;

д) об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа, визнаним такими відповідно до закону, дітям-інвалідам, які виховуються самотніми матерями (батьками), але не більше одного такого об'єкта на дитину;

е) об'єкти нежитлової нерухомості, які використовуються суб'єктами господарювання малого та середнього бізнесу, що провадять свою діяльність в малих архітектурних формах та на ринках;

є) будівлі промисловості, зокрема виробничі корпуси, цехи, складські приміщення промислових підприємств;

ж) будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності;

з) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності громадських організацій інвалідів та їх підприємств;

и) об'єкти нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, та використовуються виключно для забезпечення їхньої статутної діяльності;

і) будівлі дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від форми власності та джерел фінансування, що використовуються для надання освітніх послуг;

ї) об'єкти нежитлової нерухомості державних та комунальних дитячих санаторно-курортних закладів та закладів оздоровлення та відпочинку дітей, а також дитячих санаторно-курортних закладів та закладів оздоровлення і відпочинку дітей, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

й) об'єкти нежитлової нерухомості державних та комунальних центрів олімпійської підготовки, шкіл вищої спортивної майстерності, центрів фізичного здоров'я населення, центрів з розвитку фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, а також центрів олімпійської підготовки, шкіл вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спортивних споруд всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

к) об'єкти нежитлової нерухомості баз олімпійської та паралімпійської підготовки. Перелік таких баз затверджується Кабінетом Міністрів України;

л) об'єкти житлової нерухомості, які належать багатодітним або прийомним сім'ям, у яких виховується п'ять та більше дітей.

Тобто перелічені вище об'єкти нерухомості **не обкладаються податком на нерухоме майно**.

Базою оподаткування є загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток. При цьому база оподаткування для фізичних осіб обчислюється контролюючим органом на підставі даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. А для юридичних осіб — обчислюється такими особами самостійно виходячи із загальної площі кожного окремого об'єкта оподаткування на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт.

Тепер перейдемо до **пільг** по сплаті цього податку.

Сільські, селищні, міські ради та ради ОТГ встановлюють пільги з податку, що сплачується на відповідній території, з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законом порядку, та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

Пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та не-

житлової нерухомості, для фізичних осіб визначаються виходячи з їх майнового стану та рівня доходів.

Поряд із цим *п.п. 266.4.1 ПКУ* встановлено **загальні пільги для фізичних осіб** — платників цього податку, незалежно від їх майнового стану та рівня доходів. Так, база оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності фізичної особи, зменшується:

- для квартири/квартир незалежно від їх кількості — на **60 м²**;
- для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості — на **120 м²**;
- для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, — на **180 м²**.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Наприклад, якщо фізична особа є власником квартири загальною площею 75 м², то вона буде сплачувати податок лише за 15 м² (75 м² - 60 м²). Проте у разі, коли квартира поділена між двома власниками, то пільга в розмірі 60 м² застосовується для кожного з них, отже, платити податок не потрібно.

Законодавством також передбачено обмеження щодо застосування пільг з податку на нерухомість. А конкретно, **такі податкові пільги не надаються фізичним особам на:**

- об'єкт/об'єкти оподаткування, якщо площа такого/таких об'єкта/об'єктів перевищує п'ятикратний розмір неоподаткованої площі, встановленої *п.п. 266.4.1 п. 266.4 ст. 266 ПКУ* (це квартири площею понад 300 м² та будинки площею понад 600 м²);
- об'єкт/об'єкти оподаткування, що використовуються їх власниками з метою одержання доходів (здаються в оренду, лізинг, позичку, використовуються у підприємницькій діяльності).

Пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів нежитлової нерухомості, встановлюються залежно від майна, яке є об'єктом оподаткування.

Увага!

Органи місцевого самоврядування **до 25 грудня року, що передує звітному**, подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта житлової та/або нежитлової нерухомості рішення щодо ставок та наданих пільг юридичним та/або фізичним особам зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

З 2017 року законодавець дещо підкоригував визначення ставки податку у зв'язку зі значним збільшенням мінімальної заробітної плати.

Так, **ставки податку** для об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, встановлюються за рішенням ради ОТГ залежно від місця розташування (зональності) та типів таких об'єктів нерухомості. Інформацію про зональний поділ території та про ставки податку доцільно відобразити в окремих додатках до відповідного положення.

Варто мати на увазі, що розмір ставки податку **не може перевищувати 1,5 % МЗП**, установленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 м² бази оподаткування.

Базовий **податковий (звітний) період** дорівнює календарному року.

Порядок обчислення податку:

— **для фізичних осіб** — сума податку з об'єкта/об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості обчислюється контролюючим органом за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника такої нерухомості виходячи з бази оподаткування та відповідної ставки податку. Податкове повідомлення-рішення про сплату суми податку та відповідні платіжні реквізити надсилає (вручає) платнику податку контролюючий орган за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) **до 1 липня року**, що настає за базовим податковим (звітним) періодом;

— **для юридичних осіб** — сума податку обчислюється ними самостійно станом на 1 січня звітного року. **До 20 лютого** цього ж року такі платники податку зобов'язані подати контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта/об'єктів оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку, передбаченому *ст. 46 ПКУ*. У декларації обов'язково наводять річну суму податку з розбиттям рівними частками поквартально.

Податок сплачується за місцем розташування об'єкта/об'єктів оподаткування і зараховується 100 % до відповідного місцевого бюджету згідно з положеннями *БКУ*.

Для сплати цього податку встановлено такі **строки**:

— **для фізичних осіб** — **60 днів** із дня вручення податкового повідомлення-рішення;

— **для юридичних осіб** — авансовими внесками щокварталу **до 30-го числа місяця, наступного за звітним кварталом**, які відображаються в річній податковій декларації.

Також встановлено додаткову ставку податку в розмірі **25 тис. грн. на рік** для квартир площею понад 300 м² і будинків площею понад 500 м². Тобто фактично такі об'єкти оподатковуватимуться відсотковою (до 3 %) та фіксованою (25 тис. грн.) ставками.

Наприклад, власник квартири площею 320 м² за рік повинен заплатити податок, розрахований таким чином: 320 м² x ставка податку, встановлена місцевою радою за 1 м² (% від МЗП) + 25 тис. грн. (15360 грн. + 25000 грн. = 40360 грн.).

Згрупуємо основні моменти у таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	Фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, розташованих на території відповідної громади
База оподаткування	Загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток
Об'єкт оподаткування	Об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка
Ставки податку	Встановлюються залежно від місця розташування (зональності) та типів об'єктів нерухомості у розмірі, що не може перевищувати 1,5 % МЗП , встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 м ² бази оподаткування
Податковий період	Календарний рік

Розділ IV.

Транспортний податок

Загальний порядок справляння транспортного податку прописано у *ст. 267 ПКУ*.

Платниками цього податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, що є об'єктами оподаткування.

У свою чергу, **об'єктом оподаткування** є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло **не більше 5 років (включно)** та середньоринкова вартість яких становить **понад 375 розмірів МЗП**, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року. І з урахуванням того, що на 1 січня 2017 року МЗП становить 3200 грн., гранична вартість автівки для визнання її об'єктом оподаткування дорівнює 1 млн 200 тис. грн.

Така вартість визначається Мінекономрозвитку за методикою, затвердженою КМУ, виходячи з марки, моделі, року випуску, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач, пробігу легкового автомобіля. Щороку до 1 лютого базового податкового (звітного) періоду Мінекономрозвитку подає до ДФСУ інформацію про автомобілі, які відповідають указаним вимогам. Також відомості про вартість таких автомобілів розміщуються на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку.

Разом з тим починаючи з 1 квітня 2015 року органи внутрішніх справ зобов'язані щомісячно, у 10-денний строк після закінчення календарного місяця, подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку податку, за місцем реєстрації об'єкта оподаткування станом на 1-ше число кожного місяця.

Базою оподаткування транспортним податком є легковий автомобіль, який є об'єктом оподаткування.

Ставка цього податку встановлюється у розрахунку на календарний рік у розмірі **25 тис. грн.** за кожен легковий автомобіль, який відповідає критеріям визнання об'єктом обкладення цим податком.

Наприклад, якщо на території певної територіальної громади зареєстрований новий легковий автомобіль Audi A6 вартістю 1 млн 800 тис. грн., то його власник поповнить відповідний місцевий бюджет на 25 000 грн.

Відповідно, базовим **податковим (звітним) періодом** для цього податку є календарний рік.

Порядок обчислення транспортного податку залежить від того, платником податку є юридична чи фізична особа. Зокрема, за загальним правилом, **для фізичних осіб** обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів оподаткування здійснюється контролюючим органом за місцем реєстрації платника. Тоді як нарахування податку та надсилання (вручення) податкових повідомлень нерезидентам проводяться за місцем реєстрації легкових автомобілів.

Податкове повідомлення-рішення про сплату суми податку та відповідні платіжні реквізити такий орган надсилає платнику податку за місцем його реєстрації **до 1 липня року** базового податкового (звітного) періоду (року).

Щодо автомобілів, придбаних протягом року, податок сплачується починаючи з місяця, в якому виникло право власності. Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Якщо протягом звітного року об'єкт оподаткування було продано або в інший спосіб відчужено, тоді попередній власник автівки буде сплачувати транспортний податок за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності. А починаючи з місяця, в якому новий власник набув право власності на цей об'єкт, сплата податку лягає вже на його плечі.

Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

За автомобілі, придбані протягом року, податок сплачується пропорційно кількості місяців, які залишилися до кінця року, починаючи з місяця, в якому проведено реєстрацію транспортного засобу.

У разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем транспортний податок не сплачується з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося незаконне заволодіння. Але такий факт обов'язково має бути підтверджений відповідним документом про внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виданим уповноваженим державним органом.

Якщо такий автомобіль було повернуто його власнику (законному володільцю), то податок буде сплачуватися з місяця, в якому відбулося повернення відповідно до постанови слідчого, прокурора чи рішення суду. При цьому платник податку зобов'язаний надати контролюючому органу копію такої постанови протягом 10 днів з моменту її отримання.

У разі спливу п'ятирічного віку легкового автомобіля протягом звітного року податок сплачується за період з 1 січня цього року до початку місяця, наступного за місяцем, в якому вік такого автомобіля досяг (досягне) п'яти років.

Платники податку — **юридичні особи** обчислюють суму податку самостійно станом на 1 січня звітного року. Такі платники **до 20 лютого** цього ж року подають контролюючому органу за місцем реєстрації об'єкта оподаткування декларацію з розбиттям річної суми рівними частками поквартально.

За автомобілі, придбані протягом року, юридичні особи — платники подають декларацію також протягом місяця з дня виникнення права власності на таке авто, а податок сплачується починаючи з місяця, в якому виникло право власності.

У разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем юридична особа — платник податку має подати уточнюючу декларацію протягом 30 календарних днів з дня внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

А після повернення легкового автомобіля його власнику юридичною особою — платником податку подається уточнююча декларація протягом 30 календарних днів із дня складання постанови слідчого, прокурора чи винесення ухвали суду.

Податок сплачується за місцем реєстрації об'єктів оподаткування (легкових автомобілів) і зараховується до міського бюджету згідно з положеннями БКУ.

Транспортний податок підлягає сплаті у **такі строки**:

— **фізичними особами** — **протягом 60 днів** із дня вручення податкового повідомлення-рішення;

— **юридичними особами** (авансовими внесками щокварталу) — **до 30-го числа** місяця, що наступає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

Підсумуємо вищесказане і для наочності відобразимо інформацію щодо порядку справляння транспортного податку у вигляді таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	Фізичні та юридичні особи (в тому числі нерезиденти) — власники легкових автомобілів, що є об'єктами оподаткування
Об'єкт оподаткування	Легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше 5 років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів МЗП, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року
База оподаткування	Легковий автомобіль, який є об'єктом оподаткування
Ставки податку	25 тис. грн. за кожен об'єкт оподаткування у розрахунку на календарний рік
Податковий період	Календарний рік

Розділ V.

Плата за землю

5.1. Земельний податок

Плата за землю — це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

При цьому **земельний податок** слід розглядати як обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

А під **орендною платою** за земельні ділянки державної і комунальної власності необхідно розуміти обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Спочатку зупинимося на порядку справляння **земельного податку**.

Платниками цього податку є:

- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- землекористувачі.

Щодо суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, то особливості справляння земельного податку для них визначено у *гл. 1 розд. XIV ПКУ*.

До **об'єктів обкладення** земельним податком належать:

- земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування є:

або нормативна грошова оцінка (далі — НГО) земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого *ПКУ*,

або площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Увага!

Рішення ради щодо НГО земельних ділянок, розташованих у межах населених пунктів, має бути офіційно оприлюднено **до 15 липня року**, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування такої грошової оцінки або змін (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень будуть застосовуватися не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

Важливо також вирішити питання щодо встановлення **ставок** земельного податку.

Так, ставка податку за земельні ділянки, НГО яких проведено, встановлюється у розмірі **не більше 3 %** від їх НГО. Для земель загального користування — **не більше 1 %** від їх НГО, а для сільськогосподарських угідь — **не менше 0,3 %** та **не більше 1 %** від їх НГО.

Максимальний розмір ставки податку за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності), становить **12 %** від їх нормативної грошової оцінки.

Ставка податку за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено, встановлюється у розмірі **не більше 5 %** від НГО одиниці площі ріллі по АР Крим або по області, а для сільськогосподарських угідь — **не менше 0,3 %** та **не більше 5 %** від НГО одиниці площі ріллі по АР Крим або по області.

Нормами ПКУ закріплено цілу низку **пільг** щодо сплати земельного податку окремо для фізичних та юридичних осіб.

Для фізичних осіб передбачено звільнення від сплати цього податку для таких категорій осіб, як:

- інваліди I та II груп;
- фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;
- пенсіонери (за віком);
- ветерани війни;
- фізичні особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Але така пільга для відповідної категорії фізичних осіб поширюється тільки на одну земельну ділянку за кожним видом використання у таких межах:

- для ведення особистого селянського господарства — у розмірі **до 2 га**;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах — **не більш як 0,25 га**, в селищах — **не більш як 0,15 га**, у містах — **не більш як 0,10 га**;
- для індивідуального дачного будівництва — **не більш як 0,10 га**;
- для будівництва індивідуальних гаражів — **до 0,01 га**;
- для ведення садівництва — **не більше 0,12 га**.

Якщо фізична особа із зазначених категорій має у власності декілька земельних ділянок одного виду використання, то така особа **до 1 травня поточного року** подає письмову заяву у довільній формі до контролюючого органу за місцем знаходження земельної ділянки про самостійне обрання / зміну земельної ділянки для застосування пільги.

Пільга починає застосовуватися до обраної земельної ділянки з базового податкового (звітного) періоду, у якому подано таку заяву.

Серед пільг, передбачених **для юридичних осіб**, є звільнення від сплати земельного податку таких із них, як:

- санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;

- громадські організації інвалідів України, підприємства та організації, які засновані громадськими організаціями інвалідів та спілками громадських організацій інвалідів і є їх повною власністю. При цьому кількість інвалідів, які мають там основне місце роботи протягом попереднього календарного місяця, повинна становити щонайменше 50 % середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу, а фонд оплати праці таких інвалідів має становити не менш як 25 % суми загальних витрат на оплату праці. Зазначені підприємства та організації громадських організацій інвалідів мають право застосовувати цю пільгу за наявності дозволу на право користування такою пільгою, який надається уповноваженим органом відповідно до *Закону про захищеність інвалідів*. У разі порушення вимог цієї норми зазначені громадські організації інвалідів, їх підприємства та організації зобов'язані сплатити суми податку за відповідний період, проіндексовані з урахуванням інфляції, а також штрафні санкції згідно із законодавством;

- бази олімпійської та паралімпійської підготовки згідно з *Переліком № 496*;

- дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

- державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесе-

ні контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких підприємств, установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

— державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи і спортивні споруди всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, за земельні ділянки, на яких розміщені їх спортивні споруди. У разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Також слід зазначити, що існує низка земельних ділянок, які взагалі **не підлягають обкладенню земельним податком**.

Так, **не сплачується** земельний податок за:

— сільськогосподарські угіддя зон радіоактивно забруднених територій, визначених відповідно до закону такими, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (зон відчуження, безумовного (обов'язкового) відселення, гарантованого добровільного відселення і посиленого радіоекологічного контролю), і хімічно забруднені сільськогосподарські угіддя, на які запроваджено обмеження щодо ведення сільського господарства;

— землі сільськогосподарських угідь, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння;

— земельні ділянки державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур;

— землі дорожнього господарства автомобільних доріг загального користування — землі під проїзною частиною, узбіччям, земляним полотном, декоративним озелененням, резервами, кюветами, мостами, штучними спорудами, тунелями, транспортними розв'язками, водопропускними спорудами, підпірними стінками, шумовими екранами, очисними спорудами і розташованими в межах смуг відведення іншими дорожніми спорудами та обладнанням, а також землі, що знаходяться за межами смуг відведення, якщо на них розміщені споруди, що забезпечують функціонування автомобільних доріг, а саме:

а) паралельні об'їзні дороги, поромні переправи, снігозахисні споруди і насадження, протилавинні та протисельові споруди, вловлюючі з'їзди, захисні насадження, шумові екрани, очисні споруди;

б) майданчики для стоянки транспорту і відпочинку, склади, гаражі, резервуари для зберігання паливно-мастильних матеріалів, комплекси для зважування великогабаритного транспорту, виробничі бази, штучні та інші споруди, що перебувають у державній власності, власності державних підприємств або власності господарських товариств, у статутному капіталі яких 100 % акцій (часток, паїв) належить державі;

— земельні ділянки сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та фермерських (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодкових насаджень;

- земельні ділянки кладовищ, крематоріїв та колумбаріїв;
- земельні ділянки, на яких розташовані дипломатичні представництва, які відповідно до міжнародних договорів (угод), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, користуються приміщеннями та прилеглими до них земельними ділянками на безоплатній основі;
- земельні ділянки, надані для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення діяльності релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку.

Увага!

Майте на увазі, що місцеві ради повинні **до 25 грудня** року, що передує звітному, подати відповідному контролюючому органу рішення щодо ставок земельного податку та наданих пільг юридичним та/або фізичним особам. Нові зміни щодо зазначеної інформації надаються до 1-го числа першого місяця кварталу, наступного за звітним, за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Якщо право на пільгу у платника виникає протягом року, то він звільняється від сплати податку починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому виникло це право. У разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому втрачено це право.

Також слід зазначити: якщо платники податку, які користуються пільгами з цього податку, надають в оренду земельні ділянки, окремі будівлі, споруди або їх частини, податок за такі земельні ділянки та земельні ділянки під такими будівлями (їх частинами) сплачується на загальних підставах з урахуванням прибудинкової території.

Ця норма не поширюється на бюджетні установи у разі надання ними будівель, споруд (їх частин) в тимчасове користування (оренду) іншим бюджетним установам, дошкільним, загальноосвітнім навчальним закладам незалежно від форм власності і джерел фінансування.

Базовим **податковим** (звітним) **періодом** для плати за землю є календарний рік. Податковий (звітний) рік починається 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року.

Підставою для нарахування земельного податку є **дані державного земельного кадастру**.

Тому центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин та у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, у сфері будівництва, повинні щомісяця, але **не пізніше 10-го числа наступного місяця**, а також за запитом відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки подавати інформацію, необхідну для обчислення і справляння земельного податку, у порядку, встановленому Кабміном.

Платники податку — **юридичні особи** обчислюють його суму самостійно щороку станом на 1 січня. **Не пізніше 20 лютого** поточного року до відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки необхідно подати податкову декларацію на поточний рік з розбиттям річної суми рівними частками за місяцями. Подання такої декларації звільняє платника від обов'язку подання щомісячних декларацій.

Однак платник податку має право подавати щомісяця звітну податкову декларацію **протягом 20 календарних днів** місяця, що настає за звітним. Відповідно, це звільняє його від обов'язку подання податкової декларації не пізніше 20 лютого поточного року.

Разом із першою декларацією (при фактичному початку діяльності як платника) подається довідка (витяг) про розмір нормативної грошової оцінки земельної ділянки. Надалі таку

довідку слід подавати у випадку затвердження нової нормативної грошової оцінки землі.

Нарахування **фізичним особам** сум податку проводиться контролюючими органами (за місцем знаходження земельної ділянки), які надсилають (вручають) платникові за місцем його реєстрації **до 1 липня** поточного року податкове повідомлення-рішення про внесення податку за формою, встановленою у порядку, визначеному *ст. 58 ПКУ*.

У разі переходу права власності на земельну ділянку від одного власника — юридичної або фізичної особи до іншого протягом календарного року податок сплачується попереднім власником за період **з 1 січня цього року** до початку того місяця, в якому припинилося право власності на зазначену земельну ділянку, а новим власником — починаючи з місяця, в якому він набув право власності.

У разі переходу права власності на земельну ділянку від одного власника — фізичної особи до іншого протягом календарного року контролюючий орган надсилає (вручає) податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Якщо такий перехід відбувається **після 1 липня поточного року**, то контролюючий орган надсилає (вручає) попередньому власнику нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

Платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем знаходження земельної ділянки для проведення звірки даних щодо:

- розміру площі земельної ділянки, що перебуває у власності та/або користуванні платника податку;
- права на користування пільгою із сплати податку;
- розміру ставки податку;
- нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними контролюючих органів та даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів, зокрема документів на право власності, користування пільгою, контролюючий орган за місцем знаходження земельної ділянки проводить протягом десяти робочих днів перерахунок суми податку і надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у спільній власності кількох юридичних або фізичних осіб, податок нараховується з урахуванням прибудинкової території кожній з таких осіб:

- 1) у рівних частинах — якщо будівля перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб, але не поділена в натурі, або одній з таких осіб-власників, визначеній за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;
- 2) пропорційно належній частці кожної особи — якщо будівля перебуває у спільній частковій власності;
- 3) пропорційно належній частці кожної особи — якщо будівля перебуває у спільній сумісній власності і поділена в натурі.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у користуванні кількох юридичних або фізичних осіб, податок нараховується кожній з них пропорційно тій частині площі будівлі, що знаходиться в їх користуванні, з урахуванням прибудинкової території.

Також зауважимо, що юридична особа зменшує податкові зобов'язання із земельного податку на суму вищезазначених пільг, які надаються фізичним особам за земельні ділянки, що знаходяться у їх власності або постійному користуванні і входять до складу земельних ділянок такої юридичної особи.

Такий порядок також поширюється на визначення податкових зобов'язань із земельного податку юридичною особою за земельні ділянки, які відведені в порядку, встановленому *Законом про захищеність інвалідів*, для безоплатного паркування (зберігання) легкових автомобілів, якими керують інваліди з ураженням опорно-рухового апарату, члени їх сімей, яким відповідно до порядку забезпечення інвалідів автомобілями передано право керування автомобілем, та законні представники недієздатних інвалідів або дітей-інвалідів, які перевозять інвалідів (дітей-інвалідів) з ураженням опорно-рухового апарату.

Тепер давайте розглянемо **строки сплати земельного податку**.

Власники землі та землекористувачі сплачують плату за землю з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою.

У разі припинення права власності або права користування земельною ділянкою плата за землю сплачується за фактичний період перебування землі у власності або користуванні у поточному році.

Податкове зобов'язання щодо земельного податку, визначене у податковій декларації на поточний рік, юридичні особи сплачують рівними частками за місцезнаходженням земельної ділянки за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, щомісяця **протягом 30 календарних днів**, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця.

Облік фізичних осіб — платників податку і нарахування відповідних сум проводяться контролюючими органами за місцем знаходження земельної ділянки **щороку до 1 травня**.

Земельний податок фізичні особи сплачують **протягом 60 днів** із дня вручення податкового повідомлення-рішення. До речі, фізичні особи у сільській та селищній місцевості можуть сплачувати земельний податок через каси відповідних рад за квитанцією про приймання податкових платежів. Форму такої квитанції встановлено у порядку, передбаченому *ст. 46 ПКУ*.

Згрупуємо основну інформацію щодо цього податку у таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	— власники земельних ділянок, земельних часток (паїв); — землекористувачі
База оподаткування	— НГО земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого <i>ПКУ</i> ; — площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено
Об'єкт оподаткування	— земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні; — земельні частки (паї), які перебувають у власності
Ставки податку	— за земельні ділянки, НГО яких проведено, — не більше 3 % від їх НГО; — для земель загального користування — не більше 1 % від їх НГО; — для сільськогосподарських угідь — не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх НГО. — за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності), — максимум 12 % від їх нормативної грошової оцінки; — за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів, НГО яких не проведено, — не більше 5 % від НГО одиниці площі ріллі по АР Крим або по області, а для сільськогосподарських угідь — не менше 0,3 % та не більше 5 % від НГО одиниці площі ріллі по АР Крим або по області
Податковий період	Календарний рік

5.2. Оренда землі

Підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку є договір оренди такої земельної ділянки.

Важливо!

Органи місцевого самоврядування, які укладають договори оренди землі, повинні **до 1 лютого** подавати контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки переліки орендарів, з якими укладено договори оренди землі на поточний рік.

Окрім того, органи місцевого самоврядування зобов'язані інформувати відповідний контролюючий орган про укладення нових, внесення змін до існуючих договорів оренди землі та їх розірвання до 1 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися зазначені зміни.

Договір оренди земель державної і комунальної власності укладається за типовою формою, затвердженою *постановою № 220*.

Платником орендної плати є орендар земельної ділянки.

Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, надана в оренду.

Розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу:

— **не може бути меншою розміру земельного податку**, встановленого для відповідної категорії земельних ділянок на відповідній території;

— **не може перевищувати 12 % НГО**;

— **може перевищувати 12 %** у разі визначення орендаря на конкурентних засадах;
— для пасовищ у населених пунктах, яким надано статус гірських, не може перевищувати розміру земельного податку;

— для баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабміном, **не може перевищувати 0,1 % НГО**.

Податковий період, порядок обчислення орендної плати, строк сплати та порядок її зарахування до бюджетів застосовуються відповідно до вимог, встановлених для земельного податку.

Згрупуємо для зручності цю інформацію у таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	орендарі земельної ділянки
База оподаткування	НГО земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації
Об'єкт оподаткування	земельна ділянка, надана в оренду
Ставки податку	річна сума платежу: — не може бути меншою розміру земельного податку , встановленого для відповідної категорії земельних ділянок на відповідній території; — не може перевищувати 12 % НГО ; — може перевищувати 12 % НГО у разі визначення орендаря на конкурентних засадах; — для пасовищ у населених пунктах, яким надано статус гірських, не може перевищувати розміру земельного податку; — для баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабміном, не може перевищувати 0,1 % НГО
Податковий період	календарний рік

Розділ VI.

Збір за місця для паркування транспортних засобів

Загальні вимоги до порядку справляння збору за місця для паркування транспортних засобів встановлено у *ст. 268¹ ПКУ*.

Платниками цього збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), а також фізичні особи — підприємці, які згідно з рішенням відповідної ради організують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Перелік земельних ділянок, відведених для організації та провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів, із зазначенням їх місцезнаходження, загальної площі, технічного облаштування, кількості місць для паркування, затверджується рішенням ради про встановлення збору. Таке рішення разом з переліком осіб, уповноважених організувати та провадити діяльність із паркування транспортних засобів, виконавчий орган ради повинен надати контролюючому органу в порядку, встановленому *розд. I ПКУ*.

Об'єктом оподаткування цим збором є земельна ділянка, яка згідно з рішенням місцевої ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Не є об'єктом оподаткування площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування транспортних засобів, передбачених *ст. 30 Закону про захищеність інвалідів*.

Кількість місць для безоплатного паркування **не може становити менше 10 %** загальної кількості місць на спеціально обладнаних чи відведених майданчиках для паркування, але не менш як для одного транспортного засобу, з позначенням цих місць дорожніми знаками та відповідною розміткою.

Базою оподаткування є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету.

Ставка збору встановлюється за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 м² площі спеціально відведеної земельної ділянки. Розмір ставки цього збору дорівнює **0,075 % МЗП**, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року.

При визначенні ставки місцеві ради враховують місцезнаходження спеціально відведених місць для паркування транспортних засобів, площу спеціально відведеного місця, кількість місць для паркування, спосіб поставлення на стоянку, режим роботи та їх заповнюваність.

Базовий **податковий (звітний) період** для збору за місця для паркування транспортних засобів дорівнює календарному кварталу.

Сума збору за місця для паркування транспортних засобів, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується щоквартально до місцевого бюджету, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням об'єкта оподаткування.

Податкова декларація зі збору за місця для паркування транспортних засобів на відповідній території подається щокварталу до контролюючих органів **протягом 40 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Розділ VI. Збір за місця для паркування транспортних засобів

Вже традиційно згрупуємо основну інформацію у таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), а також фізичні особи — підприємці, які згідно з рішенням відповідної ради організують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках
База оподаткування	площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету
Об'єкт оподаткування	земельна ділянка, яка згідно з рішенням місцевої ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету
Ставки податку	встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 м ² площі спеціально відведеної земельної ділянки у розмірі 0,075 % МЗП , установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року
Податковий період	календарний квартал

Розділ VII.

Туристичний збір

Туристичний збір — це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету. Туристичний збір встановлюється відповідно до вимог *ст. 268 ПКУ*.

Платниками цього збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які перебувають на території відповідної громади та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

Водночас **не можуть бути платниками** туристичного збору:

- а) особи, які постійно проживають, у тому числі на умовах договорів найму;
- б) особи, які прибули у відрядження;
- в) інваліди, діти-інваліди та особи, які супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжувачого);
- г) ветерани війни;
- ґ) учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;
- д) особи, які прибули за путівками (курсівками) на лікування, оздоровлення, реабілітацію до лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів, що мають ліцензію на медичну практику;
- е) діти віком до 18 років;
- є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади.

Згідно з рішенням місцевої ради справляння збору може здійснюватися:

- адміністраціями готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих та іншими закладами готельного типу, санаторно-курортними закладами;
- квартирно-посередницькими організаціями, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму;
- юридичними особами або фізичними особами — підприємцями, уповноваженими радою справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою.

Такі суб'єкти господарювання виступають у ролі **податкових агентів**.

Базою справляння туристичного збору є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, згаданих вище, за вирахуванням ПДВ.

При цьому до вартості проживання **не включаються** витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

Ставка туристичного збору встановлюється у розмірі **від 0,5 до 1 %** до бази справляння збору.

Особливість справляння цього збору полягає в тому, що це роблять податкові агенти під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

Базовий **податковий (звітний) період** для туристичного збору дорівнює календарному кварталу.

Сума туристичного збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується податковими агентами до бюджету відповідної ОТГ щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів.

Податкова декларація з туристичного збору подається до контролюючих органів щокварталу **протягом 40 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Наведемо головне у таблиці.

Елемент податку	Характеристика
Платники	громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які перебувають на території відповідної громади та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк
База оподаткування	вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, згаданих вище, за вирахуванням ПДВ
Об'єкт оподаткування	послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк
Ставки податку	встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 % до бази справляння збору
Податковий період	календарний квартал

Використані
документи

1. *Конституція* — Конституція України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР.
2. *ПКУ* — Податковий кодекс України від 21.03.91 р. № 875-XII.
3. *БКУ* — Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.
4. *Закон про захищеність інвалідів* — Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21.03.91 р. № 875-XII.
5. *Закон про місцеве самоврядування* — Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.97 р. № 280/97-ВР.
6. *Закон про страхування* — Закон України «Про страхування» від 07.03.96 р. № 85/96-ВР.
7. *Закон про держреєстрацію* — Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 р. № 755-IV.
8. *Перелік № 496* — Перелік баз олімпійської та паралімпійської підготовки, що звільняються від сплати земельного податку, затверджений постановою КМУ від 17.07.2015 р. № 496.
9. *Постанова № 220* — постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового договору оренди землі» від 03.03.2004 р. № 220.
10. *Постанова № 2068* — постанова КМУ «Про визначення поліських територій України» від 25.12.98 р. № 2068.
11. *Постанова № 647* — постанова КМУ «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» від 11.08.95 р. № 647.
12. *Наказ № 579* — наказ Мінфіну «Про затвердження форм книги обліку доходів і витрат та порядків їх ведення» від 19.06.2015 р. № 579.
13. *Наказ № 1675* — наказ Мінфіну «Про затвердження форми свідоцтва платника єдиного податку та порядку видачі свідоцтва, форми та порядку подання заяви про застосування спрощеної системи оподаткування та форми розрахунку доходу за попередній календарний рік» від 20.12.2011 р. № 1675.

Приклади
складання
Положень
про податки
і збори

ПОЛОЖЕННЯ
про єдиний податок на території _____
 (назва)
об'єднаної територіальної громади¹

Це Положення визначає об'єкти оподаткування, платників податку, розміри ставок, податковий період та інші обов'язкові елементи для справляння єдиного податку у _____ об'єднаній територіальній громаді, визначені статтею 7

(назва)

Податкового кодексу України.

1. Загальні положення

1.1. У цьому Положенні встановлюються правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку.

1.2. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності — особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 8.1 цього Положення, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених цим Положенням, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

1.3. Юридична особа чи фізична особа — підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цим Положенням, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цим Положенням.

1.4. Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку:

1) перша група — фізичні особи — підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 000 гривень;

2) друга група — фізичні особи — підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

- не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;
- обсяг доходу не перевищує 1 500 000 гривень.

Дія цього підпункту не поширюється на фізичних осіб — підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи — підприємці належать виключно

¹ Обирається необхідний варіант виду громади чи ради.

до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи;

3) третя група — фізичні особи — підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена, та юридичні особи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5 000 000 гривень;

4) четверта група — сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків.

1.4.1. При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку — фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку, а також працівники, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

При розрахунку середньооблікової кількості працівників застосовується визначення, встановлене Податковим кодексом України.

1.4.2. У селекційних центрах, на підприємствах (в об'єднаннях) з племінної справи у тваринництві до продукції власного виробництва сільськогосподарського товаровиробника також належать племінні (генетичні) ресурси, придбані в інших селекційних центрах, на підприємствах (в об'єднаннях) із племінної справи у тваринництві та реалізовані вітчизняним підприємствам для осіменіння маточного поголів'я тварин.

1.4.3. Якщо сільськогосподарський товаровиробник утворюється шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення згідно з відповідними нормами Цивільного кодексу України, то норма щодо дотримання частки сільськогосподарського товаровиробництва, яка дорівнює або перевищує 75 відсотків за попередній податковий (звітний) рік, поширюється на:

- усіх осіб окремо, які зливаються або приєднуються;
- кожен окрему особу, утворену шляхом поділу або виділу;
- особу, утворену шляхом перетворення.

1.4.4. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені шляхом злиття або приєднання, можуть бути платниками податку в рік утворення, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік всіма товаровиробниками, які беруть участь у їх утворенні, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

1.4.5. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені шляхом перетворення платника податку, можуть бути платниками податку в рік перетворення, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

1.4.6. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені шляхом поділу або виділення, можуть бути платниками податку з наступного року, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

1.4.7. Новоутворені сільськогосподарські товаровиробники можуть бути платниками податку з наступного року, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва, отримана за попередній податковий (звітний) рік, дорівнює або перевищує 75 відсотків.

1.5. Не можуть бути платниками єдиного податку першої — третьої груп:

1.5.1. суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи — підприємці), які здійснюють:

1) діяльність з організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);

2) обмін іноземної валюти;

3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);

4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);

5) видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

6) діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III Податкового кодексу України;

7) діяльність з управління підприємствами;

8) діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

9) діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

10) діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

1.5.2. фізичні особи — підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;

1.5.3. фізичні особи — підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;

1.5.4. страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

1.5.5. суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;

1.5.6. представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

1.5.7. фізичні та юридичні особи — нерезиденти;

1.5.8. платники податків, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

1.6. Не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи:

1.6.1. суб'єкти господарювання, у яких понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її пе-

реробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

1.6.2. суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва під-акцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 — 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, а також крім електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії (за умови, що дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 відсотків доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) такого суб'єкта господарювання);

1.6.3. суб'єкт господарювання, який станом на 1 січня базового (звітного) року має податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

1.7. Платники єдиного податку першої — третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).

1.8. Для цілей цього Положення під побутовими послугами населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, розуміються такі види послуг:

- 1) виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- 2) послуги з ремонту взуття;
- 3) виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- 4) виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;
- 5) виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- 6) виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- 7) виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- 8) виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- 9) додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;
- 10) послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- 11) виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- 12) послуги з ремонту трикотажних виробів;
- 13) виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- 14) послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- 15) виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- 16) послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- 17) виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- 18) послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- 19) виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- 20) технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- 21) послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- 22) послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;

- 23) послуги з ремонту годинників;
- 24) послуги з ремонту велосипедів;
- 25) послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- 26) виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- 27) послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- 28) виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- 29) послуги з ремонту ювелірних виробів;
- 30) прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- 31) послуги з виконання фоторобіт;
- 32) послуги з оброблення плівок;
- 33) послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- 34) послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- 35) вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- 36) послуги перукарень;
- 37) ритуальні послуги;
- 38) послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;
- 39) послуги домашньої прислуги;
- 40) послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

2. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої — третьої груп

2.1. Доходом платника єдиного податку є:

1) для фізичної особи — підприємця — дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 2.3 цього Положення. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності;

2) для юридичної особи — будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 2.3 цього Положення.

2.2. При продажу основних засобів юридичними особами — платниками єдиного податку дохід визначається як сума коштів, отриманих від продажу таких основних засобів.

Якщо основні засоби продані після їх використання протягом 12 календарних місяців з дня введення в експлуатацію, дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

2.3. До суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими

договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання і використані таким платником єдиного податку.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, за звітний період також включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) за звітний період включається вартість реалізованих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг), за які отримана попередня оплата (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України.

2.4. У разі надання послуг, виконання робіт за договорами доручення, комісії, транспортного експедирування або за агентськими договорами доходом є сума отриманої винагороди повіреного (агента).

2.5. Дохід, виражений в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу.

2.6. Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг). Для платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Для платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) датою отримання доходу також є дата відвантаження товарів (виконання робіт, надання послуг), за які отримана попередня оплата (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України.

2.7. У разі здійснення торгівлі товарами або послугами з використанням торговельних автоматів чи іншого подібного обладнання, що не передбачає наявності реєстратора розрахункових операцій, датою отримання доходу вважається дата вилучення з таких торговельних апаратів та/або подібного обладнання грошової виручки.

2.8. У разі якщо торгівля товарами (роботами, послугами) через торговельні автомати здійснюється з використанням жетонів, карток та/або інших замінників грошових знаків, виражених у грошовій одиниці України, датою отримання доходу вважається дата продажу таких жетонів, карток та/або інших замінників грошових знаків, виражених у грошовій одиниці України.

2.9. Доходи фізичної особи — платника єдиного податку, отримані в результаті провадження господарської діяльності та оподатковані згідно з цим Положенням, не включаються до складу загального річного оподаткованого доходу фізичної особи, визначеного відповідно до розділу IV Податкового кодексу України.

2.10. Не є доходом суми податків і зборів, утримані (нараховані) платником єдиного податку під час здійснення ним функцій податкового агента, а також суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані платником єдиного податку відповідно до закону.

2.11. До складу доходу, визначеного цим розділом, не включаються:

1) суми податку на додану вартість;

2) суми коштів, отриманих за внутрішніми розрахунками між структурними підрозділами платника єдиного податку;

3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців з дня її отримання, та суми кредитів;

4) суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, у тому числі в межах державних або місцевих програм;

5) суми коштів (аванс, передоплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг) — платнику єдиного податку та/або повертаються платником єдиного податку покупцю товару (робіт, послуг), якщо таке повернення відбувається внаслідок повернення товару, розірвання договору або за листом-заявою про повернення коштів;

6) суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України, вартість яких була включена до доходу юридичної особи при обчисленні податку на прибуток підприємств або загального оподаткованого доходу фізичної особи — підприємця;

7) суми податку на додану вартість, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України;

8) суми коштів та вартість майна, внесені засновниками або учасниками платника єдиного податку до статутного капіталу такого платника;

9) суми коштів у частині надмірно сплачених податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України, та суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів;

10) дивіденди, отримані платником єдиного податку — юридичною особою від інших платників податків, оподатковані в порядку, визначеному Податковим кодексом України.

2.12. Дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до розділу 7 цього Положення.

2.13. Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування.

2.14. При визначенні обсягу доходу, що дає право суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування в наступному податковому (звітному) періоді, не включається дохід, отриманий як компенсація (відшкодування) за рішенням суду за будь-які попередні (звітні) періоди.

2.15. Право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови неперевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку.

При цьому якщо протягом календарного року платники першої і другої груп використали право на застосування іншої ставки єдиного податку у зв'язку з перевищенням обсягу доходу, встановленого для відповідної групи, право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році такі платники мають за умови неперевищення ними протягом календарного року обсягу доходу, встановленого підпунктом 3 пункту 1.4 цього Положення.

3. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи

3.1. Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

3.2. Базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого Податковим кодексом України.

Базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) є нормативна грошова оцінка ріллі в області, з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого Податковим кодексом України.

Встановити, що у 2017 році база оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (сільськогосподарських товаровиробників) визначається з урахуванням таких особливостей:

1) для сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) базою оподаткування є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня 2017 року² відповідно до порядку, встановленого розділом XII Податкового кодексу України;

² При визначенні бази оподаткування як сільгоспугідь, так і земель водного фонду нормативна грошова оцінка одного гектара приймається з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого розд. XII ПКУ.

Відповідно до ст. 289 ПКУ, коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

Наведемо коефіцієнти індексації: 1996 рік — 1,703; 1997 рік — 1,059; 1998 рік — 1,006; 1999 — 1,127; 2000 рік — 1,182; 2001 — 1,02; 2005 рік — 1,035; 2007 рік — 1,028; 2008 рік — 1,152; 2009 рік — 1,059; 2010 рік — 1,0; 2011 рік — 1,0; 2012 рік — 1,0; 2013 рік — 1,0; 2014 рік — 1,249; 2015 рік — 1,433; 2016 рік — 1,124.

Нормативна грошова оцінка земель за 2002, 2003, 2004 та 2006 роки не індексувалася.

Для визначення кумулятивного значення коефіцієнта знаходять добуток річних коефіцієнтів індексації від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

Зверніть увагу! Визначення бази оподаткування з урахуванням індексації на 1 січня звітного року — це загальне правило. Проте п. 5 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ передбачено особливості індексації нормативної грошової оцінки земель з метою нарахування єдиного податку. Зокрема, встановлено, що індекс споживчих цін за 2015 рік, що використовується для визначення величини коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь для цілей оподаткування єдиним податком четвертої групи, застосовується із значенням 100 %.

Ураховуючи те, що інших особливостей визначення коефіцієнту індексації НГО землі з метою оподаткування єдиним податком для платників 4 групи ПКУ не встановлено, вважаємо, що з 1 січня 2017 року при нарахуванні єдиного податку платникам четвертої групи коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки землі доцільно визначати з урахуванням таких значень індексів споживчих цін:

за 2015 рік — 100 %;

за 2016 рік — 112,4 %.

До речі, це стосується як сільгоспугідь, так і земель водного фонду.

2) для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) базою оподаткування є нормативна грошова оцінка ріллі в області з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня 2017 року відповідно до порядку, встановленого розділом XII Податкового кодексу України.

3.3. Підставою для нарахування єдиного податку платникам четвертої групи є дані державного земельного кадастру та/або дані державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин та у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця, а також за запитом відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки подають інформацію, необхідну для обчислення і справляння податку у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Ставки єдиного податку

4.1. Ставки єдиного податку для платників першої групи встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі у цьому Положенні — прожитковий мінімум), другої групи — у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі у цьому Положенні — мінімальна заробітна плата), третьої групи — у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

4.2. Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними, міськими радами або радами об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, для фізичних осіб — підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць і становлять³:

1) для першої групи платників єдиного податку, які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках — ____ відсотків розміру прожиткового мінімуму;

2) для другої групи платників єдиного податку, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, крім побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства — ____ відсотків розміру мінімальної заробітної плати;

3) для першої групи платників єдиного податку, які провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню, та для другої групи платників єдиного податку, які здійснюють господарську діяльність з надання побутових послуг платникам єдиного податку та/або населенню, — згідно з додатком 1 до цього Положення.

³ Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб — підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць:

1) для першої групи платників єдиного податку — у межах **до 10 %** розміру ПМ, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року;

2) для другої групи платників єдиного податку — у межах **до 20 %** розміру МЗП, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. (п. 293.2 ПКУ).

4.3. Відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі:

- 1) 3 відсотки доходу — у разі сплати податку на додану вартість згідно з Податковим кодексом України;
- 2) 5 відсотків доходу — у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Для фізичних осіб — підприємців, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, ставка єдиного податку встановлюється у розмірі, визначеному підпунктом 2 пункту 4.3 цього Положення.

4.4. Ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої — третьої груп (фізичні особи — підприємці) у розмірі 15 відсотків:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпунктах 1, 2 і 3 пункту 1.4 цього Положення;
- 2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;
- 3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цьому Положенні;
- 4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

5) до доходу, отриманого платниками першої або другої групи від провадження діяльності, яка не передбачена у підпунктах 1 або 2 пункту 1.4 цього Положення відповідно.

4.5. Ставки єдиного податку для платників третьої групи (юридичні особи) встановлюються у подвійному розмірі ставок, визначених пунктом 4.3 цього Положення:

- 1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпункті 3 пункту 1.4 цього Положення;
- 2) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цьому Положенні;
- 3) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

4.6. У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності.

4.7. У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп господарської діяльності на територіях більш ніж однієї сільської, селищної або міської ради застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений цим пунктом для відповідної групи таких платників єдиного податку.

4.8. Ставки, встановлені пунктами 4.3 — 4.5 цього Положення, застосовуються з урахуванням таких особливостей:

- 1) платники єдиного податку першої групи, які у календарному кварталі перевищили обсяг доходу, визначений для таких платників у пункті 1.4 цього Положення, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої або третьої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

2) платники єдиного податку другої групи, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у пункті 1.4 цього Положення, в наступному податковому (звітному) кварталі за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку третьої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

3) платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи — підприємці), які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у пункті 1.4 цього Положення, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків, а також зобов'язані у порядку, встановленому цим Положенням, перейти на сплату інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України.

Платники єдиного податку третьої групи (юридичні особи), які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників у пункті 1.4 цього Положення, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у подвійному розмірі ставок, визначених пунктом 4.3 цього Положення, а також зобов'язані у порядку, встановленому цим Положенням, перейти на сплату інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу.

4) ставка єдиного податку, визначена для третьої групи у розмірі 3 відсотки, може бути обрана:

а) суб'єктом господарювання, який зареєстрований платником податку на додану вартість відповідно до розділу V Податкового кодексу України, у разі переходу ним на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу;

б) платником єдиного податку третьої групи, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 5 відсотків, у разі добровільної зміни ставки єдиного податку шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися нова ставка, та реєстрації такого платника єдиного податку платником податку на додану вартість у порядку, встановленому розділом V Податкового кодексу України;

в) суб'єктом господарювання, який не зареєстрований платником податку на додану вартість, у разі його переходу на спрощену систему оподаткування або зміни групи платників єдиного податку шляхом реєстрації платником податку на додану вартість відповідно до розділу V Податкового кодексу України і подання заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів

до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено реєстрацію платником податку на додану вартість;

5) у разі анулювання реєстрації платника податку на додану вартість у порядку, встановленому розділом V Податкового кодексу України, платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату єдиного податку за ставкою у розмірі 3 відсотки (для платників єдиного податку третьої групи) або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку чи відмови від застосування спрощеної системи оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено анулювання реєстрації платником податку на додану вартість.

4.9. Для платників єдиного податку четвертої групи розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить (у відсотках бази оподаткування):

4.9.1. для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту) — 0,95;

4.9.2. для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, — 0,57;

4.9.3. для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) — 0,57;

4.9.4. для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, — 0,19;

4.9.5. для земель водного фонду — 2,43;

4.9.6. для сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту, — 6,33.

Під спеціалізацією на виробництві (вирощуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті слід розуміти перевищення частки доходу, отриманого від реалізації такої продукції та продукції її переробки двох третин доходу (66 відсотків) від реалізації усієї власної виробленої сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

Перелік гірських зон та поліських територій визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Податковий (звітний) період

5.1. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є календарний рік.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої групи є календарний квартал.

5.2. Податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового (звітного) періоду.

Попередній податковий (звітний) рік для новоутворених сільськогосподарських товаровиробників — період з дня державної реєстрації до 31 грудня того ж року.

Податковий (звітний) період для сільськогосподарських товаровиробників, що ліквідуються, — період з початку року до їх фактичного припинення.

5.3. Для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за наступним податковим (звітним) кварталом, у якому особу зареєстровано платником єдиного податку, і закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду.

5.4. Для зареєстрованих в установленому порядку фізичних осіб — підприємців, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому особу зареєстровано платником єдиного податку.

Для зареєстрованих в установленому законом порядку суб'єктів господарювання (новостворених), які протягом 10 календарних днів з дня державної реєстрації подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, в якому відбулася державна реєстрація.

5.5. Для суб'єктів господарювання, які утворюються в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені податкові зобов'язання чи податковий борг, які виникли до такої реорганізації, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому погашено такі податкові зобов'язання чи податковий борг і подано заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування.

5.6. У разі державної реєстрації припинення юридичних осіб та державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця, які є платниками єдиного податку, останнім податковим (звітним) періодом вважається період, у якому відповідним контролюючим органом отримано від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення.

5.7. У разі зміни податкової адреси платника єдиного податку останнім податковим (звітним) періодом за такою адресою вважається період, у якому подано до контролюючого органу заяву щодо зміни податкової адреси.

6. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку

6.1. Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця.

Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

6.2. Нарухування авансових внесків для платників єдиного податку першої і другої груп здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого

платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

6.3. Платники єдиного податку третьої групи сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

6.4. Сплата єдиного податку платниками першої — третьої груп здійснюється за місцем податкової адреси.

6.5. Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

6.6. Суми єдиного податку, сплачені відповідно до абзацу другого пункту 6.1 і пункту 6.5 цього Положення, підлягають зарахуванню в рахунок майбутніх платежів з цього податку за заявою платника єдиного податку.

Помилково та/або надміру сплачені суми єдиного податку підлягають поверненню платнику в порядку, встановленому Податковим кодексом України.

6.7. Єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

6.8. У разі припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому анульовано реєстрацію за рішенням контролюючого органу на підставі отриманого від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності.

У разі анулювання реєстрації платника єдиного податку за рішенням контролюючого органу податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому проведено анулювання реєстрації.

6.9. Платники єдиного податку четвертої групи:

6.9.1. самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 Податкового кодексу України;

6.9.2. сплачують податок щоквартально протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, у таких розмірах:

- у I кварталі — 10 відсотків;
- у II кварталі — 10 відсотків;
- у III кварталі — 50 відсотків;
- у IV кварталі — 30 відсотків;

6.9.3. утворені протягом року шляхом злиття, приєднання або перетворення у звітному податковому періоді, у тому числі за набуті ними площі нових земельних ділянок, вперше сплачують податок протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, в якому відбулося утворен-

ня (виникнення права на земельну ділянку), а надалі — у порядку, визначеному підпунктом 6.9.2 цього Положення;

6.9.4. що припиняються шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу у податковому (звітному) періоді, зобов'язані подати у період до їх фактичного припинення контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та місцем розташування земельних ділянок уточнену податкову декларацію;

6.9.5. зобов'язані у разі, коли протягом податкового (звітного) періоду змінилася площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у зв'язку з набуттям (втратою) на неї права власності або користування:

- уточнити суму податкових зобов'язань з податку на період починаючи з дати набуття (втрати) такого права до останнього дня податкового (звітного) року;
- подати протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним періодом, контролюючим органам за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки декларацію з уточненою інформацією про площу земельної ділянки, а також відомості про наявність земельних ділянок та їх нормативну грошову оцінку;

6.9.6. у разі надання сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду в оренду іншому платникові податку, враховують орендовану площу земельних ділянок у своїй декларації. У декларації орендаря така земельна ділянка не враховується;

6.9.7. у разі оренди ними сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду в особи, яка не є платником податку, враховують орендовану площу земельних ділянок у своїй декларації;

6.9.8. перераховують в установлений строк загальну суму коштів на відповідний рахунок місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки.

7. Ведення обліку і складання звітності платниками єдиного податку

7.1. Платники єдиного податку першої — третьої груп ведуть облік у порядку, визначеному підпунктами 7.1.1 — 7.1.3 цього Положення.

7.1.1. Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи — підприємці), які не є платниками податку на додану вартість, ведуть книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

Форма книги обліку доходів, порядок її ведення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Для реєстрації книги обліку доходів такі платники єдиного податку подають до контролюючого органу за місцем обліку примірник книги, у разі обрання способу ведення книги у паперовому вигляді.

7.1.2. Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи — підприємці), які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів та витрат за формою та в порядку, що встановлені центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну податкову і фінансову політику. Для реєстрації книги обліку доходів та витрат такі платники єдиного податку подають до контролюючого органу за місцем обліку примірник книги.

7.1.3. Платники єдиного податку третьої групи (юридичні особи) використовую-

ють дані спрощеного бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат з урахуванням положень пунктів 44.2 та 44.3 статті 44 Податкового кодексу України.

7.2. Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені пунктом 6.1 цього Положення.

Така податкова декларація подається, якщо платник єдиного податку не допустив перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 1.4 цього Положення, та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої групи.

7.3. Платники єдиного податку третьої групи подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

7.4. Податкова декларація подається до контролюючого органу за місцем податкової адреси.

7.5. Отримані протягом податкового (звітного) періоду доходи, що перевищують обсяги доходів, встановлених пунктом 1.4 цього Положення, відображаються платниками єдиного податку в податковій декларації з урахуванням особливостей, визначених підпунктами 7.5.1 — 7.5.5 цього Положення.

7.5.1. Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, у разі перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 1.4 цього Положення, або самостійного прийняття рішення про перехід на сплату податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої (фізичні особи — підприємці) груп, або відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених цим Положенням.

При цьому у податковій декларації окремо відображаються обсяг доходу, оподаткований за ставками, визначеними для платників єдиного податку першої та другої груп, обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків, обсяг доходу, оподаткований за новою ставкою єдиного податку, обраною згідно з умовами, визначеними цим Положенням, авансові внески, встановлені пунктом 6.1 цього Положення.

Подання податкової декларації у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, звільняє таких платників від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду.

7.5.2. Платники єдиного податку другої групи у податковій декларації окремо відображають:

- 1) щомісячні авансові внески, визначені пунктом 6.1 цього Положення;
- 2) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;
- 3) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

7.5.3. Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи — підприємці) у податковій декларації окремо відображають:

- 1) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;
- 2) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

7.5.4. Платники єдиного податку третьої групи (юридичні особи) у податковій декларації окремо відображають:

1) обсяг доходу, що оподаткований за відповідною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 4.3 цього Положення;

2) обсяг доходу, що оподаткований за подвійною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 4.3 цього Положення (у разі перевищення обсягу доходу).

7.5.5. У разі застосування іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цьому Положенні, здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку першої і другої груп, платники єдиного податку в податковій декларації додатково відображають окремо доходи, отримані від здійснення таких операцій.

7.6. Сума перевищення обсягу доходу відображається у податковій декларації за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення.

При цьому отримана сума перевищення доходу, встановленого для платників єдиного податку першої і другої груп, не включається до обсягу доходу, з якого сплачується наступна обрана ставка такими платниками єдиного податку.

7.7. Податкова декларація складається наростаючим підсумком з урахуванням норм пунктів 7.5 і 7.6 цього Положення. Уточнююча податкова декларація подається у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

7.8. Платники єдиного податку для отримання довідки про доходи мають право подати до контролюючого органу податкову декларацію за інший, ніж кварталний (річний) податковий (звітний) період, що не звільняє такого платника податку від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для кварталного (річного) податкового (звітного) періоду.

Така податкова декларація складається з урахуванням норм пунктів 7.5 і 7.6 цього Положення та не є підставою для нарахування та/або сплати податкового зобов'язання.

7.9. Форми податкових декларацій платника єдиного податку, визначених пунктами 7.2 і 7.3 цього Положення, затверджуються в порядку, встановленому статтею 46 Податкового кодексу України.

7.10. Реєстратори розрахункових операцій не застосовуються платниками єдиного податку:

- першої групи;
- другої і третьої груп (фізичні особи — підприємці) незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 000 000 гривень. У разі перевищення в календарному році обсягу доходу понад 1 000 000 гривень застосування реєстратора розрахункових операцій для такого платника єдиного податку є обов'язковим. Застосування реєстратора розрахункових операцій розпочинається з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення, та продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку.

Норми цього пункту не поширюються на платників єдиного податку, які здійснюють реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту.

8. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку

8.1. Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої — третьої групи (фізичної особи) та оподатковані згідно з цим Положенням;
- 3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали ставку єдиного податку, визначену підпунктом 1 пункту 4.3 цього Положення, а також що сплачується платниками єдиного податку четвертої групи;
- 4) податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої — третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;
- 5) рентної плати за спеціальне використання води платниками єдиного податку четвертої групи.

8.2. Нарухування, сплата та подання звітності з податків і зборів інших, ніж зазначені у пункті 8.1 цього Положення, здійснюються платниками єдиного податку в порядку, розмірах та у строки, встановлені Податковим кодексом України.

У разі ввезення товарів на митну територію України податки і збори та митні платежі сплачуються платником єдиного податку на загальних підставах відповідно до закону.

8.3. Платник єдиного податку виконує передбачені Податковим кодексом України функції податкового агента у разі нарахування (виплати, надання) оподатковуваних податком на доходи фізичних осіб доходів на користь фізичної особи, яка перебуває з ним у трудових або цивільно-правових відносинах.

8.4. Дивіденди, що виплачуються платниками єдиного податку третьої (юридичними особами) та четвертої груп власникам корпоративних прав (засновникам таких платників єдиного податку), оподатковуються за правилами, встановленими розділами II і IV Податкового кодексу України.

9. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування

9.1. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування платниками єдиного податку першої — третьої груп здійснюється відповідно до підпунктів 9.1.1 — 9.1.4 цього Положення.

9.1.1. Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до контролюючого органу заяву.

Заява подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено Податковим кодексом України, в один з таких способів:

- 1) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- 2) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

3) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством;

4) державному реєстратору як додаток до заяви про державну реєстрацію, що подається для проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи — підприємця з урахуванням вимог пункту 1.5 цього Положення. Електронна копія заяви, виготовлена шляхом сканування, передається державним реєстратором до контролюючого органу одночасно з відомостями з реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи — підприємця згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців».

9.1.2. Зареєстровані в установленому порядку фізичні особи — підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулася державна реєстрація.

Зареєстровані в установленому законом порядку суб'єкти господарювання (новостворені), які протягом 10 днів з дня державної реєстрації подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, яка не передбачає сплату податку на додану вартість, вважаються платниками єдиного податку з дня їх державної реєстрації.

9.1.3. Суб'єкт господарювання, який утворюється в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені податкові зобов'язання чи податковий борг, які виникли до такої реорганізації, може бути зареєстрований як платник єдиного податку (шляхом подання не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу заяви) з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснено погашення таких податкових зобов'язань чи податкового боргу.

9.1.4. Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів відповідно до норм Податкового кодексу України, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

Перехід на спрощену систему оподаткування суб'єкта господарювання, зазначеного в абзаці першому цього підпункту, може бути здійснений за умови, якщо протягом календарного року, що передує періоду переходу на спрощену систему оподаткування, суб'єктом господарювання дотримано вимоги, встановлені в пункті 1.4 цього Положення.

До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік, який визначається з дотриманням вимог, встановлених цим Положенням.

При цьому якщо суб'єкт господарювання протягом календарного року, що передує року обрання спрощеної системи оподаткування, самостійно прийняв рішення про припинення фізичної особи — підприємця, то при переході на спрощену систему оподаткування до розрахунку доходу за попередній календарний рік включається вся сума доходу, отриманого такою особою в результаті провадження господарської діяльності за такий попередній календарний рік.

Форма розрахунку доходу за попередній календарний рік, що передує року переходу на спрощену систему оподаткування, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і фінансову політику.

9.1.5. За умови дотримання платником єдиного податку вимог, встановлених Податковим кодексом України для обраної ним групи, такий платник може самостійно перейти на сплату єдиного податку, встановленого для інших груп платників єдиного податку, шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного кварталу. При цьому у платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, анулюється реєстрація платника податку на додану вартість у порядку, встановленому Податковим кодексом України, у разі обрання ним першої або другої групи чи ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, яка включає податок на додану вартість до складу єдиного податку.

9.2. Відмова від спрощеної системи оподаткування платниками єдиного податку першої — третьої груп здійснюється в порядку, визначеному підпунктами 9.2.1 — 9.2.3 цього Положення.

9.2.1. Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до контролюючого органу заяву.

9.2.2. Платники єдиного податку можуть самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України, з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів.

9.2.3. Платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України, у таких випадках та в строки:

1) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку першої і другої груп та нездійснення такими платниками переходу на застосування іншої ставки — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

2) у разі перевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого підпунктом 3 пункту 1.4 цього Положення, платниками єдиного податку першої і другої груп, які використали право на застосування інших ставок, встановлених для третьої групи, — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

3) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку третьої групи — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

4) у разі застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у пункті 1.7 цього Положення, — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків;

5) у разі здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, або невідповідності вимогам організаційно-правових форм господарювання — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності або відбулася зміна організаційно-правової форми;

б) у разі перевищення чисельності фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку, — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено таке перевищення;

7) у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у реєстрі платників єдиного податку, — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності;

8) у разі наявності податкового боргу на кожне перше число місяця протягом двох послідовних кварталів — в останній день другого із двох послідовних кварталів;

9) у разі здійснення платниками першої або другої групи діяльності, яка не передбачена у підпунктах 1 або 2 пункту 1.4 цього Положення відповідно, — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснювалася така діяльність.

9.3. У заяві зазначаються такі обов'язкові відомості:

1) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи — підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

2) податкову адресу суб'єкта господарювання;

3) місце провадження господарської діяльності;

4) обрані суб'єктом господарювання види господарської діяльності згідно з КВЕД ДК 009:2010;

5) обрані суб'єктом господарювання група та ставка єдиного податку або зміна групи та ставки єдиного податку;

6) кількість осіб, які одночасно перебувають з фізичною особою — підприємцем у трудових відносинах, та середньооблікова чисельність працівників у юридичної особи;

7) дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування.

9.3.1. До заяви включаються відомості (за наявності) про:

1) зміну найменування суб'єкта господарювання (для юридичної особи), або прізвища, імені, по батькові фізичної особи — підприємця, або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

2) зміну податкової адреси суб'єкта господарювання;

3) зміну місця провадження господарської діяльності;

4) зміну видів господарської діяльності;

5) зміну організаційно-правової форми юридичної особи;

6) дату (період) відмови від застосування спрощеної системи у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України;

7) дату (період) припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності;

8) зміну групи та ставки платника єдиного податку.

9.3.2. Інформація про період щорічної відпустки і терміни тимчасової втрати працездатності з обов'язковим доданням копії листка непрацездатності подається за заявою у довільній формі.

9.4. У разі зміни найменування юридичної особи, прізвища, імені, по батькові фізичної особи — підприємця або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) заява подається протягом місяця з дня виникнення таких змін.

9.5. У разі зміни податкової адреси суб'єкта господарювання, місця провадження господарської діяльності, видів господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку першої і другої груп не пізніше 20-го числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

9.6. У разі зміни податкової адреси суб'єкта господарювання, місця провадження господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку третьої групи разом з податковою декларацією за податковий (звітний) період, у якому відбулися такі зміни.

9.7. Форма та порядок подання заяви встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9.8. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування платниками єдиного податку четвертої групи здійснюється відповідно до підпунктів 9.8.1 — 9.8.4 цього Положення.

9.8.1. Сільськогосподарські товаровиробники для переходу на спрощену систему оподаткування або щорічного підтвердження статусу платника єдиного податку подають до 20 лютого поточного року:

- загальну податкову декларацію з податку на поточний рік щодо всієї площі земельних ділянок, з яких справляється податок (сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень), та/або земель водного фонду внутрішніх водойм (озер, ставків та водосховищ) — контролюючому органу за своїм місцезнаходженням (місцем перебування на податковому обліку);
- звітну податкову декларацію з податку на поточний рік окремо щодо кожної земельної ділянки — контролюючому органу за місцем розташування такої земельної ділянки;
- розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва — контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову та фінансову політику;
- відомості (довідку) про наявність земельних ділянок — контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок.

У відомостях (довідці) про наявність земельних ділянок зазначаються дані про кожний документ, що встановлює право власності та/або користування земельними ділянками, у тому числі про кожний договір оренди земельної частки (паю).

9.8.2. Сільськогосподарські товаровиробники, утворені протягом року шляхом злиття, приєднання або перетворення, подають протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем його утворення, до контролюючих органів за своїм місцезнаходженням та за місцем розташування земельних ділянок декларацію з податку за період від дати утворення до кінця поточного року для набуття статусу платника податку, а також усіх прав і обов'язків щодо погашення податкових зобов'язань або боргів, які передані йому як правонаступнику.

9.8.3. Дохід сільськогосподарського товаровиробника, отриманий від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки (крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 — 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції), включає доходи, отримані від:

- реалізації продукції рослинництва, що вироблена (вирощена) на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, а також продукції рибництва, виловленої (зібраної), розведеної, вирощеної у внутрішніх водоймах (озерах, ставках і водосховищах), та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;
- реалізації продукції рослинництва на закритому ґрунті та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;
- реалізації продукції тваринництва і птахівництва та продуктів її переробки на власних підприємствах або орендованих виробничих потужностях;
- реалізації сільськогосподарської продукції, що вироблена із сировини власного виробництва на давальницьких умовах, незалежно від територіального розміщення переробного підприємства.

У разі коли сільськогосподарське підприємство утворюється шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділення, у рік такого утворення до суми, отриманої від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки (крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 -2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції), включаються також доходи, отримані протягом останнього податкового (звітного) періоду від надання супутніх послуг:

- послуги із збирання врожаю, його брикетування, складування, пакування та підготовки продукції до збуту (сушіння, обрізування, сортування, очистка, розмелювання, дезінфекція (за наявності ліцензії), силосування, охолодження), які надаються покупцю такої продукції сільгосп підприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);
- послуги з догляду за худобою і птицею, які надаються їй покупцю сільгосп підприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);
- послуги із зберігання сільськогосподарської продукції, які надаються їй покупцю сільгосп підприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію за договором до дати її фактичної передачі покупцю);
- послуги з відгодівлі та забою свійської худоби і птиці, які надаються їй покупцю сільгосп підприємством-виробником (з моменту набуття права власності на таку продукцію до дати її фактичної передачі покупцю).

9.8.4. У разі коли у податковому (звітному) році частка сільськогосподарського товаровиробництва становить менш як 75 відсотків, сільськогосподарський товаровиробник сплачує податки у наступному податковому (звітному) році на загальних підставах.

Якщо така частка не перевищує 75 відсотків у зв'язку із виникненням обставин непереборної сили у попередньому податковому (звітному) році, до платника податку в наступному податковому (звітному) році зазначена вимога не застосовується. Такі платники податку для підтвердження статусу платника єдиного податку подають податкову декларацію разом із рішенням обласної ради про наявність обставин непереборної сили та перелік суб'єктів господарювання, що постраждали внаслідок таких обставин.

10. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку

10.1. Реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку здійснюється шляхом внесення відповідних записів до реєстру платників єдиного податку.

10.2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстр платників єдиного податку, в якому міститься інформація про осіб, зареєстрованих платниками єдиного податку.

10.3. У разі відсутності визначених Податковим кодексом України підстав для відмови у реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку контролюючий орган зобов'язаний протягом двох робочих днів від дати надходження заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування зареєструвати таку особу платником єдиного податку.

10.4. У випадках, передбачених підпунктом 9.1.2 пункту 9.1 цього Положення, контролюючий орган, у разі відсутності визначених Податковим кодексом України підстав для відмови, здійснює реєстрацію суб'єкта господарювання як платника єдиного податку з дати, визначеної відповідно до зазначеного підпункту, протягом двох робочих днів з дати отримання контролюючим органом заяви щодо обрання спрощеної системи оподаткування або отримання цим органом від державного реєстратора електронної копії заяви, виготовленої шляхом сканування, одночасно з відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань про проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи — підприємця, якщо така заява додана до реєстраційної картки.

10.5. У разі відмови у реєстрації платника єдиного податку контролюючий орган зобов'язаний надати протягом двох робочих днів з дня подання суб'єктом господарювання відповідної заяви письмову вмотивовану відмову, яка може бути оскаржена суб'єктом господарювання у встановленому порядку.

10.6. Підставами для прийняття контролюючим органом рішення про відмову у реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку є виключно:

1) невідповідність такого суб'єкта вимогам, встановленим пунктом 1 цього Положення;

2) наявність у суб'єкта господарювання, який утворюється у результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, непогашених податкових зобов'язань чи податкового боргу, що виникли до такої реорганізації;

3) недотримання таким суб'єктом вимог, встановлених підпунктом 9.1.4 пункту 9.1 цього Положення.

10.7. До реєстру платників єдиного податку вносяться такі відомості про платника єдиного податку:

1) найменування суб'єкта господарювання, код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи — підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відповідну відмітку у паспорті);

2) податкова адреса суб'єкта господарювання;

3) місце провадження господарської діяльності;

4) обрані фізичною особою — підприємцем першої та другої груп види господарської діяльності;

5) ставка єдиного податку та група платника податку;

6) дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування;

7) дата реєстрації;

8) види господарської діяльності;

9) дата анулювання реєстрації.

10.8. У разі зміни відомостей, передбачених підпунктами 1 — 5 пункту 10.7 цього Положення, вносяться зміни до реєстру платників єдиного податку в день подання платником відповідної заяви.

10.9. За бажанням зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно та безумовно отримати витяг з реєстру платників єдиного податку. Строк надання витягу не повинен перевищувати одного робочого дня з дня надходження запиту. Витяг діє до внесення змін до реєстру.

Форма запиту про отримання витягу та витягу з реєстру платників єдиного податку затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і фінансову політику.

10.10. Реєстрація платником єдиного податку є безстроковою та може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу у разі:

1) подання платником податку заяви щодо відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України, — в останній день календарного кварталу, в якому подано таку заяву;

2) припинення юридичної особи (крім перетворення) або припинення підприємницької діяльності фізичною особою — підприємцем відповідно до закону — в день отримання відповідним контролюючим органом від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення;

3) у випадках, визначених підпунктом 9.2.3 пункту 9.2 цього Положення;

4) якщо у податковому (звітному) році частка сільськогосподарського товаровиробництва платника єдиного податку четвертої групи становить менш як 75 відсотків.

10.11. У разі виявлення відповідним контролюючим органом під час проведення перевірок порушень платником єдиного податку першої — третьої груп вимог, встановлених цим Положенням, анулювання реєстрації платника єдиного податку першої — третьої груп проводиться за рішенням такого органу, прийнятим на підставі акта перевірки, з першого числа місяця, наступного за кварталом, в якому допущено порушення. У такому випадку суб'єкт господарювання має право обрати або перейти

на спрощену систему оподаткування після закінчення чотирьох послідовних кварталів з моменту прийняття рішення контролюючим органом.

У разі виявлення відповідним контролюючим органом під час проведення виїзних документальних перевірок платника єдиного податку четвертої групи невідповідності вимогам підпункту 4 пункту 1.4 та пункту 1.6 цього Положення у податковому (звітному) році або у попередніх періодах, такому платнику за такі періоди нараховуються податки та збори, від сплати яких він звільнявся як платник єдиного податку четвертої групи, та штрафні (фінансові) санкції (штрафи), передбачені главою 11 розділу II Податкового кодексу України. Такий платник податку зобов'язаний перейти до сплати податків за загальною системою оподаткування починаючи з наступного місяця після місяця, у якому встановлено таке порушення.

10.12. Погашення податкового боргу після анулювання реєстрації платника єдиного податку здійснюється у порядку, встановленому главою 9 розділу II Податкового кодексу України.

10.13. З метою постійного забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацією центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, щоденно оприлюднює для безоплатного та вільного доступу на єдиному державному реєстраційному веб-порталі юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців та власному офіційному веб-сайті такі дані з реєстру платників єдиного податку:

- податковий номер (для юридичної особи);
- найменування для юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові для фізичної особи;
- дату (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування;
- ставку єдиного податку;
- групу платника податку;
- види господарської діяльності;
- дату виключення з реєстру платників єдиного податку.

11. Відповідальність за порушення податкового законодавства та контроль контролюючих органів

11.1. Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до Податкового кодексу України за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій.

11.2. Контроль за дотриманням вимог податкового законодавства у частині справляння єдиного податку здійснюється контролюючими органами відповідно до норм Податкового кодексу України.

Заступник _____ голови —
(сільського, селищного, міського)

начальник фінансового управління _____

Додаток 1
до Положення про єдиний
податок

**Фіксовані ставки єдиного податку для фізичних осіб — підприємців,
які провадять господарську діяльність з надання побутових послуг**

№ з/п	Вид господарської діяльності з надання побутових послуг	Ставка єдиного податку на місяць (відсотків від мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року)	
		для першої групи платників єдиного податку	для другої групи платників єдиного податку
1	Виготовлення взуття за індивідуальним замовленням		
2	Послуги з ремонту взуття		
3	Виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням		
4	Виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням		
5	Виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням		
6	Виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням		
7	Виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням		
8	Виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням		
9	Додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням		
10	Послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів		
11	Виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням		
12	Послуги з ремонту трикотажних виробів		
13	Виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням		
14	Послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів		
15	Виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням		
16	Послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів		
17	Виготовлення меблів за індивідуальним замовленням		

18	Послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів		
19	Виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням		
20	Технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням		
21	Послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо-і відеоапаратури		
22	Послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів		
23	Послуги з ремонту годинників		
24	Послуги з ремонту велосипедів		
25	Послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів		
26	Виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням		
27	Послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів		
28	Виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням		
29	Послуги з ремонту ювелірних виробів		
30	Прокат речей особистого користування та побутових товарів		
31	Послуги з виконання фоторобіт		
32	Послуги з оброблення плівок		
33	Послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів		
34	Послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів		
35	Вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням		
36	Послуги перукарень		
37	Ритуальні послуги		
38	Послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством		
39	Послуги домашньої прислуги		
40	Послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням		

Заступник _____ голови —
(сільського, селищного, міського)
начальник фінансового управління⁴ _____

⁴ Якщо таке управління створене. Також може бути створений фінансовий відділ. За відсутності фінансового управління чи відділу їх функції виконує голова відповідної ради.

ПОЛОЖЕННЯ
про транспортний податок на території _____
(сільської, селищної, міської)
об'єднаної територіальної громади¹

Це Положення визначає об'єкти оподаткування, платників податку, розміри ставок, податковий період та інші обов'язкові елементи для справляння транспортного податку на території _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади, визначені статтею 7 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (далі — Податковий кодекс України).

1. Загальні положення

1.1. Транспортний податок встановлюється згідно з Податковим кодексом України.

2. Платники податку

2.1. Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, що відповідно до пункту 3.1 цього Положення є об'єктами оподаткування.

3. Об'єкт оподаткування

3.1. Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Така вартість визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, виходячи з марки, моделі, року випуску, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач, пробігу легкового автомобіля та розміщується на його офіційному веб-сайті.

4. База оподаткування

4.1. Базою оподаткування є легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування відповідно до пункту 3.1 цього Положення.

5. Ставка податку

5.1. Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування відповідно до пункту 3.1 цього Положення.

6. Податковий період

6.1. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

¹ Обирається необхідний варіант виду громади чи ради.

7. Порядок обчислення та сплати податку

7.1. Обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів оподаткування фізичних осіб здійснюється контролюючим органом за місцем реєстрації платника податку.

7.2. Податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум податку та відповідні платіжні реквізити надсилаються (вручаються) платнику податку контролюючим органом за місцем його реєстрації до 1 липня року базового податкового (звітного) періоду (року).

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, податок сплачується фізичною особою — платником починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Нарахування податку та надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам — нерезидентам здійснюють контролюючі органи за місцем реєстрації об'єктів оподаткування, що перебувають у власності таких нерезидентів.

7.3. Органи внутрішніх справ зобов'язані щомісячно, у 10-денний строк після закінчення календарного місяця подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку податку, за місцем реєстрації об'єкта оподаткування станом на перше число відповідного місяця².

Форма подачі інформації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної податкової політики.

7.4. Платники податку — юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають контролюючому органу за місцем реєстрації об'єкта оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 Податкового кодексу України, з розбивкою річної суми рівними частками поквартально.

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, декларація юридичною особою — платником подається протягом місяця з дня виникнення права власності на такий об'єкт, а податок сплачується починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт.

7.5. У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом звітного року податок обчислюється попереднім власником за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а новим власником — починаючи з місяця, в якому він набув право власності на цей об'єкт.

Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

7.6. За об'єкти оподаткування, придбані протягом року, податок сплачується пропорційно кількості місяців, які залишилися до кінця року, починаючи з місяця, в якому проведено реєстрацію транспортного засобу.

² Відповідно до п.п. 267.6.3 ст. 267 Податкового кодексу України органи внутрішніх справ були зобов'язані до 1 квітня 2015 року подати контролюючим органам за місцем реєстрації об'єкта оподаткування відомості, необхідні для розрахунку податку. З 1 квітня 2015 року органи внутрішніх справ зобов'язані щомісячно, у 10-денний строк після закінчення календарного місяця подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку податку, за місцем реєстрації об'єкта оподаткування станом на перше число відповідного місяця.

7.7. У разі спливу п'ятирічного віку легкового автомобіля протягом звітного року, податок сплачується за період з 1 січня цього року до початку місяця, наступного за місяцем, в якому вік такого автомобіля досяг (досягне) п'яти років.

7.8. У разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем, який відповідно до пункту 3.1 цього Положення є об'єктом оподаткування, транспортний податок за такий легковий автомобіль не сплачується з місяця, наступного за місяцем, в якому мав місце факт незаконного заволодіння легковим автомобілем, якщо такий факт підтверджується відповідним документом про внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виданим уповноваженим державним органом.

У разі повернення легкового автомобіля його власнику (законному володільцю) податок за такий легковий автомобіль сплачується з місяця, в якому легковий автомобіль було повернено відповідно до постанови слідчого, прокурора, чи рішення суду. Платник податку зобов'язаний надати контролюючому органу копію такої постанови (рішення) протягом 10 днів з моменту отримання.

7.9. У разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем, який відповідно до пункту 3.1 цього Положення є об'єктом оподаткування, уточнююча декларація юридичною особою — платником подається протягом 30 календарних днів з дня внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

У разі повернення легкового автомобіля його власнику уточнююча декларація юридичною особою — платником подається протягом 30 календарних днів з дня складання постанови слідчого, прокурора чи винесення ухвали суду.

7.10. Фізичні особи — платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем своєї реєстрації для проведення звірки даних щодо:

- а) об'єктів оподаткування, що перебувають у власності платника податку;
- б) розміру ставки податку;
- в) нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними контролюючих органів та даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів (зокрема документів, що підтверджують право власності на об'єкт оподаткування, перехід права власності на об'єкт оподаткування), контролюючий орган за місцем реєстрації платника податку проводить перерахунок суми податку і надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

Фізичні особи — нерезиденти у порядку, визначеному цим пунктом, звертаються за проведенням звірки даних до контролюючих органів за місцем реєстрації об'єктів оподаткування.

8. Порядок сплати податку

8.1. Податок сплачується за місцем реєстрації об'єктів оподаткування і зараховується до бюджету _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади згідно з положеннями Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.

9. Строки сплати податку

9.1. Транспортний податок сплачується:

- а) фізичними особами — протягом 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення;
- б) юридичними особами — авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

10. Відповідальність за порушення податкового законодавства та контроль контролюючих органів

10.1. Платники податку та їх посадові особи несуть відповідальність у разі здійснення порушень, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за яким покладено на контролюючі органи, відповідно до Податкового кодексу України та інших законів України.

10.2. Контроль за дотриманням вимог податкового законодавства у частині справляння транспортного податку здійснюється контролюючими органами відповідно до норм Податкового кодексу України.

Заступник _____ голови —
(сільського, селищного, міського)

начальник фінансового управління³ _____

ПОЛОЖЕННЯ про туристичний збір на території _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади¹

Це Положення визначає об'єкти оподаткування, платників податку, розміри ставок, податковий період та інші обов'язкові елементи для справляння туристичного збору на території _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади, визначені статтею 7 Податкового кодексу України.

1. Загальні положення

1.1. Туристичний збір встановлюється згідно з Податковим кодексом України.

2. Платники збору

2.1. Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

2.2. Платниками збору не можуть бути:

- а) особи, які постійно проживають, у тому числі на умовах договорів найму, на території _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади;

³ Якщо таке управління створене. Також може бути створений фінансовий відділ. За відсутності фінансового управління чи відділу їх функції виконує голова відповідної ради.

¹ Обирається необхідний варіант виду громади чи ради.

- б) особи, які прибули у відрядження;
- в) інваліди, діти-інваліди та особи, що супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжуючого);
- г) ветерани війни;
- г) учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;
- д) особи, які прибули за путівками (курсівками) на лікування, оздоровлення, реабілітацію до лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів, які мають ліцензію на медичну практику та акредитацію центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- е) діти віком до 18 років;
- є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади.

3. Податкові агенти

3.1. Податковими агентами зі сплати туристичного збору є:

- а) адміністрації готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих та інші заклади готельного типу, санаторно-курортні заклади;
- б) квартирно-посередницькі організації, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму;
- в) юридичні особи або фізичні особи — підприємці, які уповноважуються радою _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади справляти збір на умовах укладеного договору.

3.2. Податковий агент, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що надає послуги з тимчасового проживання (ночівлі) не за місцем реєстрації такого податкового агента, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як податкового агента туристичного збору у контролюючому органі за місцезнаходженням підрозділу.

4. Об'єкт справляння збору

4.1. Об'єктом справляння є надання послуг з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

5. База справляння збору

5.1. Базою справляння є вартість усього періоду проживання (ночівлі) у місцях, зазначених у пункті 3.1 цього Положення, за вирахуванням податку на додану вартість.

5.2. До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

6. Ставки збору

6.1. Ставка туристичного збору встановлюється у розмірі _____ відсотків² до бази справляння збору.

² Ставка встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 відсотка до бази справляння збору (п.п. 268.3.1 Податкового кодексу України).

7. Особливості справляння збору

7.1. Податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

8. Податковий період

8.1. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

9. Строк та порядок сплати збору

9.1. Сума туристичного збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується податковими агентами до бюджету _____ (сільської, селищної, міської) об'єднаної територіальної громади щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, за місцезнаходженням податкових агентів.

10. Строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату збору

10.1. Податкова декларація з туристичного збору щокварталу подається до контролюючих органів протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

11. Відповідальність за порушення податкового законодавства та контроль контролюючих органів

11.1. Платники збору та їх посадові особи несуть відповідальність у разі здійснення порушень, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за яким покладено на контролюючі органи, відповідно до Податкового кодексу України та інших законів України.

11.2. Контроль за дотриманням вимог податкового законодавства у частині справляння туристичного збору здійснюється контролюючими органами відповідно до норм Податкового кодексу України.

Заступник _____ голови —
(сільського, селищного, міського)
начальник фінансового управління³ _____

³ Якщо таке управління створене. Також може бути створений фінансовий відділ. За відсутності фінансового управління чи відділу їх функції виконує голова відповідної ради.